

Byggðastofnun

Árshlutauppgjör janúar - júní 2025

Sauðarmýri 2
550 Sauðárkrókur

Kt. 450679-0389

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra.....	1
Könnunaráritun óháðs endurskoðanda.....	6
Yfirlit um afkomu.....	7
Efnahagsreikningur.....	8
Sjóðstreymi.....	9
Yfirlit um breytingu eigin fjár.....	11
Skýringar.....	12

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Hlutverk

Um stofnunina gilda lög um Byggðastofnun nr. 106/1999 og reglugerð nr. 347/2000. Hlutverk Byggðastofnunar er að efla byggð og atvinnulíf með sérstakri áherslu á jöfnun tækifæra allra landsmanna til atvinnu og búsetu. Í samræmi við hlutverk sitt undirbýr, skipuleggur og fjármagnar stofnunin verkefni og veitir lán með það að markmiði að treysta byggð, efla atvinnu og stuðla að nýsköpun í atvinnulífi. Stofnunin skipuleggur og vinnur að atvinnuráðgjöf í samstarfi við landshlutasamtök sveitarfélaga, sveitarfélög og aðra haghafa. Byggðastofnun fylgist með þróun byggðar í landinu, m.a. með gagnasöfnun og rannsóknum. Stofnunin getur gert eða látið gera áætlanir um þróun byggðar og atvinnulífs í þeim tilgangi að treysta búsetu og atvinnu í byggðum landsins. Byggðastofnun annast framkvæmd laga um pósthjónustu og hefur með henni eftirlit eins og nánar er kveðið á um í lögum.

Rekstur tímabilið janúar - júní 2025

Árshlutareikningur Byggðastofnunar fyrir tímabilið janúar - júní 2025 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (e. accrual basis IPSAS, International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem IPSAS).

Samkvæmt rekstrarreikningi var afkoma jákvæð um 242 milljónir króna en til samanburðar var afkoma jákvæð um 1.090 milljónir króna á sama tímabili 2024. Eigið fé í lok júní 2025 samkvæmt efnahagsreikningi var 6.245 milljónir króna. Eiginfjárlutfall samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki var 23,86% en var 23,17% í lok árs 2024.

Efnahagur stofnunarinnar nam í lok júní 2025 30.414 milljónum króna og hefur hækkað um 297 milljónir króna frá árslokum 2024. Stærsti einstaki liðurinn á eignahlið efnahagsreiknings eru útlán til viðskiptavina og námu þau 27.269 milljónum króna og höfðu hækkað um 2.208 milljónir króna frá árslokum 2024. Handbært fé í lok júní 2025 nam 549 milljónum króna, en var 2.637 milljónir króna í árslok 2024. Lántökur og skuldabréfaútgáfur námu 23.081 milljónum króna og höfðu lækkað um 325 milljónir króna á tímabilinu. Aðrar skuldir námu 1.087 milljónum króna og höfðu hækkað um 379 milljónir króna frá áramótum. Ný útlán fyrstu 6 mánuði ársins 2025 námu 3.474 milljónum króna á móti 1.895 milljónum króna á sama tímabili 2024.

Lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, sem innleiða tilskipun 2013/36/ESB (CRD IV), og reglugerð (ESB) nr. 575/2013 (CRR), sem hefur verið veitt lagagildi hér á landi ásamt síðari breytingum, kveða á um lagalegar kröfur til eiginfjár stofnunarinnar. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættugrunni fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Skv. breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 sem samþykkt voru á Alþingi 15. júní 2022 og tóku gildi 1. júlí 2022 gildir X. kafli um eiginfjáruka ekki um Byggðastofnun og er stofnunin því undanþegin kröfum um sveiflujöfnunar- og verndunarauka frá þeim tíma.

Stjórnarhættir

Skv. 3. gr. laga um Byggðastofnun skipar ráðherra á ársfundi sjö menn í stjórn Byggðastofnunar til eins árs í senn og sjö menn til vara. Á ársfundi stofnunarinnar 8. maí 2025 skipaði innviðaráðherra nýja stjórn sem sitja skal fram að næsta ársfundi en þó ekki lengur en til 1. júlí 2026. Í stjórnina voru skipuð Halldór Gunnar Ólafsson stjórnarformaður, Vigfús Þórarinn Ásbjörnsson, Heiða Ingimarsdóttir, Haraldur Benediktsson, Heiðbrá Ólafsdóttir, Margrét Ólöf Sanders og Steindór R Haraldsson. Á sama tíma voru sjö varamenn skipaðir, þau Guðrún Helga Bjarnadóttir, Hafþór Guðmundsson, Lovísa Oktavía Eyvindsdóttir, Sigríður Framdalz Ólafsdóttir, Unnar Hermannsson, Arnar Þór Sævarsson og Kjartan Páll Þórarinnsson. Ráðherra skipar formann og varaformann og ákveður þóknun stjórnar. Fjármálaeftirlit SÍ metur hæfi stjórnarmanna skv. 52. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Á árinu tímabilinu janúar - júní 2025 hefur stjórn Byggðastofnunar haldið sex stjórnarfundi. Fundargerðir stjórnar eru birtar á heimasíðu stofnunarinnar, en úr þeim útgáfum eru fjarlægðar allar upplýsingar sem falla undir 58. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002.

Stjórn samþykkti stjórnháttaryfirlýsingu 1. nóvember 2023. Er yfirlýsingin birt á heimasíðu stofnunarinnar.

Í 4. gr. laga um Byggðastofnun er nánar kveðið á um verkefni stjórnar. Stjórn hefur sett sér reglur um störf sín og voru þær síðast endurskoðaðar 27. mars 2025.

Stjórn Byggðastofnunar leitast við að viðhalda góðum stjórnunarháttum og hefur sett sér reglur um störf stjórnar auk siðareglna fyrir starfsfólk og stjórn. Þá hafa verið settar starfsreglur fyrir endurskoðunarnefnd og stjórn hefur skilgreint hlutverk regluvarðar. Hjá stofnuninni starfar lánanefnd sem fjallar um allar lánsúmsóknir, sölu fullnustueigna og hlutafjár auk þess að gera tillögu til stjórnar um sölu hlutabréfa, fullnustueigna og afgreiðslu lánamála yfir sínum heimildamörkum. Þá eru til staðar hjá stofnuninni aflamarksnefnd, áhættumatsnefnd, vanskilafundur og öryggisnefnd sem settar hafa verið verklagsreglur um. Í verklagsreglum um útlánastarfsemi, fjármála- og eignaumsýslu er m.a. kveðið á um heimildir lánanefndar. Voru reglurnar síðast uppfærðar og samþykktar af stjórn á fundi hennar 26. september 2024.

Í umboði stjórnar starfar endurskoðunarnefnd sem hefur lögbundið eftirlitshlutverk með endurskoðun stofnunarinnar. Endurskoðunarnefnd skal aðstoða stjórn við að uppfylla skyldur sínar með því að starfa sem óháður og hlutlægur aðili sem hefur eftirlit með reikningsskilafæri stofnunarinnar og innra eftirliti hennar ásamt störfum ytri og innri endurskoðenda stofnunarinnar eins og nánar er tilgreint í verklagsreglum hennar og í samræmi við 108. gr. b. laga nr. 3/2006 um ársreikninga.

Stjórn ber ábyrgð á skipun endurskoðunarnefndar og skal nefndin svara beint til stjórnar. Hún skal skipuð þremur aðilum eigi síðar en mánuði eftir aðalfund. Nefndarmenn skulu vera óháðir endurskoðanda eða endurskoðendum Byggðastofnunar og meirihluti nefndarmanna skal jafnframt vera óháður Byggðastofnun. Á fundi stjórnar 6. júní 2025 voru Ása Kristbjörg Karlsdóttir, Margrét Ólöf Sanders og Sigrún Hallgrímsdóttir skipaðar í endurskoðunarnefnd Byggðastofnunar til eins árs.

Stjórn skipar regluvörð samkvæmt erindisbréfi og kemur regluvörður að lágmarki einu sinni á ári fyrir stjórn og kynnir skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra. Þá hefur stjórn einnig skipað persónuverndarfulltrúa skv. erindisbréfi.

Ríkisendurskoðun ber ábyrgð á endurskoðun Byggðastofnunar skv. 4. gr. laga um Ríkisendurskoðun og endurskoðun ríkisreikninga nr. 46/2016. Ríkisendurskoðun fól Grand Thornton endurskoðun ehf. í kjölfar útboðs að sjá um endurskoðun á ársreikningi Byggðastofnunar í umboði sínu rekstrarárin 2025-2029.

Byggðastofnun er undanþegin rekstri á innri endurskoðunardeild skv. ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2012. Árið 2016, í kjölfar útboðs, samdi Byggðastofnun við KPMG um að sjá um innri endurskoðun Byggðastofnunar á árunum 2016-2020. Árið 2020 var samningurinn við KPMG framlengdur til ársins 2025.

Verkefni forstjóra eru nánar tilgreind í 5. gr. laga um Byggðastofnun og í erindisbréfi ráðherra.

Stofnunin skiptist í fjögur svið, fyrirtækjasvið, lögræðisvið, rekstrarsvið og þróunarsvið. Fjöldi starfsmanna í lok júní var 25 í jafnmörgum stöðugildum.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Áhættustýring

Skv. niðurstöðu Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2015 er Byggðastofnun undanþegin starfrækslu áhættunefndar sbr. 5 mgr. 78 gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Vegna þessarar undanþágu þá hvíla starfsskyldur áhættunefndar sem mælt er fyrir um á stjórn Byggðastofnunar.

Skv. 11. gr. laga um Byggðastofnun skal fjárhagslegt markmið lánastarfsemi stofnunarinnar vera að varðveita eigið fé að raungildi og takmarkar það áhættuvilja hennar, en stjórn stofnunarinnar ákveður viðunandi áhættu. Núgildandi áhættustefna Byggðastofnunar var staðfest af stjórn í október 2024.

Áhættustýring og virkt innra eftirlit er ein af meginstöðum ábyrgs reksturs stofnunarinnar. Byggðastofnun hefur skilgreint helstu áhættuþætti í rekstri sínum. Þeir eru útlánaáhætta, samþjöppunaráhætta, markaðsáhætta, gengisáhætta, vaxtaáhætta, uppgreiðsluáhætta, verðbólguáhætta, lausafjáraáhætta, útstreymisáhætta, seljanleikaáhætta, rekstraráhætta, upplýsingatækniáhætta, pólitísk og lagaleg áhætta, orðsporsáhætta og starfsmannaáhætta.

Virkt innra eftirlit er hjá stofnuninni og hafa flestir ferlar verið skráðir. Þessir ferlar og áhættuþættir eru metnir reglulega. Hafa úttektir synt fram á að skilgreindar eftirlitsaðgerðir eru virkar.

Í samræmi við 78. grein laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki hefur verið skipaður sérstakur umsjónarmaður áhættustýringar hjá Byggðastofnun og gilda um störf hans reglur um umsjónarmann áhættustýringar sem samþykktar voru af stjórn í janúar 2023. Hefur umsjónarmaður áhættustýringar beinan og milliliðalausan aðgang að stjórn Byggðastofnunar og flytur skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra einu sinni á ári auk þess að leggja fyrir stjórn ársfjórðungslega áhættuskýrslu.

Fjármögnun

Skv. Fjárlögum 2025 hefur Byggðastofnun 5.000 milljón króna lántökuheimild á árinu 2025 og hefur stofnunin dregið 1.000 milljónir króna af heimildinni með lántöku hjá Endurlánum ríkissjóðs á tímabilinu.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d laga nr. 3/2006 um ársreikninga

Byggðastofnun telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum.

Stjórn Byggðastofnunar hefur sett sér starfsreglur eins og að framan greinir, þar er m.a. kveðið á um að stjórnarformanni í Byggðastofnun sé óheimilt að taka að sér önnur störf fyrir stofnunina en þau sem teljast eðlilegur hluti starfa hans sem stjórnarformanns.

Stjórnamaður skal ekki taka þátt í meðferð máls er varðar viðskipti hans sjálfs, fyrirtækis sem hann á virkan eignarhlut í, situr í stjórn, er í forsvari fyrir, er starfsmaður við eða á verulegra hagsmuna að gæta í eða telst að öðru leyti innherji í, svo og varðandi samkeppnisaðila slíkra fyrirtækja. Sama gildir um þátttöku í meðferð máls sem tengist aðila sem er venslaður stjórnarmanni persónulega eða fjárhagslega. Aðalmenn og varamenn í stjórn Byggðastofnunar, eða fyrirtæki sem þeir eiga eða eru í forsvari fyrir, skulu ekki sækja um lán og/eða styrki hjá stofnuninni. Öll önnur viðskiptaerindi stjórnarmanna og/eða varamanna, og fyrirtækja sem þeir kunna að eiga eða vera í forsvari fyrir skulu lögð fyrir stjórn.

Stjórn samþykkti stefnu um mat á hæfi stjórnar og forstjóra Byggðastofnunar á fundi 24. nóvember 2023. Tilgangur þessarar stefnu er að tryggja að Byggðastofnun uppfylli á hverjum tíma kröfur viðeigandi laga, reglna, viðmiða og leiðbeininga um mat á hæfi stjórnarmanna og forstjóra Byggðastofnunar að teknu tilliti til eðlis, umfangs og flækjustigs reksturs, til þess meðal annars að framfylgja viðmiðum um góða stjórnarhætti og auka trúverðugleika stofnunarinnar.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Stjórn Byggðastofnunar samþykkti siðareglur á fundi 1. nóvember 2023 sem gilda um stjórn og starfsmenn. Siðareglur minna starfsmenn og stjórn Byggðastofnunar og aðra þá sem starfa í umboði hennar á víðtækar og strangar siðferðiskröfur sem gerðar eru til þeirra og stuðla þannig að því að efla það traust og þann trúverðugleika sem stofnuninni er nauðsynlegt að hafa.

Byggðastofnun fylgir lögum, reglum og samningum sem snerta jafnréttismál og gilda á hverjum tíma. Byggðastofnun er vinnustaður þar sem starfsfólk er metið á eigin forsendum, hefur jafna möguleika og sömu réttindi í starfi og til starfsframa. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar er ætlað að stuðla að jöfnum rétti og stöðu kynja innan stofnunarinnar og samþættingu kynja- og jafnréttissjónarmiða í starfi og stefnumótun Byggðastofnunar. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar nær til allrar starfsemi hennar.

Í lok árs 2023 veitti Jafnréttisstofa Byggðastofnun heimild til að nota jafnlaunamerkið árin 2024-2027. Í því fólst staðfesting á að Byggðastofnun hafi fengið vottun á jafnlaunakerfi sínu samkvæmt jafnlaunastaðli ÍST 85:2012 og uppfyllti öll skilyrði staðalsins. Með því er staðfest að launaákvæðanir séu kerfisbundnar, að fyrir hendi sé jafnlaunakerfi samkvæmt kröfum jafnlaunastaðals og að reglubundið er fylgst með því hjá stofnuninni að starfsfólk sem vinnur sömu eða jafnverðmæt störf hafi sambærileg laun óháð kynferði.

Byggðastofnun hefur sjálfbæra þróun og vernd umhverfisins að leiðarljósi í öllu sínu starfi. Á þann hátt leggur Byggðastofnun sitt af mörkum til að mæta þörfum samtímans án þess að draga úr möguleikum komandi kynslóða til þess að mæta þörfum sínum. Umhverfis- og samfélagsstefna og framkvæmd hennar er liður í daglegu starfi Byggðastofnunar til að draga úr álagi á umhverfið, auka gæði og vekja áhuga á innra umhverfisstarfi og samfélagslegri ábyrgð. Stefnan tekur til allrar starfsemi Byggðastofnunar.

Áhrif náttúruhamfara á Reykjanesskaga

Byggðastofnun hefur metið áhrif náttúruhamfaranna í Grindavíkurbæ á rekstur og efnahag stofnunarinnar og telur að þau hafi ekki áhrif á rekstur stofnunarinnar. Nánar er fjallað um áhrifin og viðbrögð stofnunarinnar í skýringu 23 í ársreikningnum.

Framtíðarhorfur

Eiginfjársaða stofnunarinnar er sterk og gefur henni færi á að vera öflugur bakhjarl í landsbyggðunum.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Árshlutareikningurinn er gerður samkvæmt lögum nr. 123/2015 um opinber fjármál. Hann er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (IPSAS) sem eru í gildi í lok júní 2025.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að árshlutareikningurinn gefi glögga mynd af eignum og skuldum, fjárhagsstöðu og afkomu Byggðastofnunar tímabilinu janúar - júní 2025 í samræmi við ákvæði í lögum um opinber fjármál.

Jafnframt er það álit okkar að árshlutareikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri stofnunarinnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættuþáttum og óvissu sem stofnunin býr við.

Stjórn Byggðastofnunar og forstjóri fjölluðu um árshlutareikninginn fyrir tímabilið janúar - júní 2025 á fundi þann 28. ágúst 2025 og staðfestu hann með undirritun sinni.

Skagaströnd, 28. ágúst 2025

Halldór Gunnar Ólafsson, formaður

Haraldur Benediktsson

Heiða Ingimarsdóttir

Heiðbrá Ólafsdóttir

Margrét Ólöf A Sanders

Steindór R Haraldsson

Vigfús Þórarinn Ásbjörnsson

Arnar Már Elíasson, forstjóri

Könnunaráritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og forstjóra Byggðastofnunar

Við höfum kannað meðfylgjandi árshlutareikning Byggðastofnunar ehf. fyrir tímabilið 1. janúar til 30. júní 2025, sem hefur að geyma yfirlit um afkomu, efnahagsreikning, sjóðstreymi, yfirlit um breytingu eigin fjár og skýringar.

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu árshlutareikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila (International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem „IPSAS“), með hliðsjón af viðeigandi ákvæðum IAS 34 um árshlutareikninga, þar sem slíkt samræmist IPSAS. Ábyrgð okkar felst í ályktun okkar um árshlutareikninginn sem byggir á könnuninni.

Umfang könnunar

Könnun okkar var unnin í samræmi við alþjóðlegan staðal ISRE 2410 um könnun óháðs endurskoðanda á árshlutareikningum. Könnun árshlutareiknings felur í sér fyrirspurnir, einkum til starfsmanna sem eru ábyrgir fyrir fjármálum og reikningsskilum, ásamt greiningum og öðrum könnunaraðgerðum. Könnun er talsvert umfangsminni en endurskoðun sem unnin er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og er því ekki víst að við fáum vitneskju um öll mikilvæg atriði sem gætu komið í ljós við endurskoðun. Þar af leiðandi látum við ekki í ljós álit á árshlutareikningnum.

Ályktun

Við könnun okkar kom ekkert fram sem bendir til annars en að meðfylgjandi árshlutareikningur sé í öllum meginatriðum í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila (IPSAS), með hliðsjón af viðeigandi ákvæðum IAS 34 um árshlutareikninga, þar sem slíkt samræmist IPSAS.

Reykjavík, 28. ágúst 2025

Grant Thornton endurskoðun ehf.

J. Sturla Jónsson

Löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um afkomu

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		2025	2024
	Skýr.	janúar - júní	janúar - júní
Vaxtatekjur			
Vaxtatekjur og verðbætur af útlánum til viðskiptavina reiknaðar með aðferð virkra vaxta.....		1.444.533	1.498.448
Vaxtatekjur af bankainnstæðum.....		38.698	25.318
Vaxtatekjur og verðbætur af markaðsskuldabréfum.....		10.914	9.967
		<u>1.494.144</u>	<u>1.533.732</u>
Vaxtagjöld			
Vaxtagjöld og verðbætur af lántökum.....		<u>826.168</u>	<u>763.049</u>
Hreinar vaxtatekjur		<u>667.976</u>	<u>770.683</u>
Aðrar rekstrartekjur			
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum.....	6	226.151	226.000
Gengismunur.....	7	5.736	2.541
Gangvirðisbreytingar hlutabréfa.....		39.044	36.023
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaganna.....		(3.534)	52.434
Tekjur af fullnustueignum.....	13	0	0
Aðrar tekjur.....	8	184.806	109.365
		<u>452.204</u>	<u>426.363</u>
Hreinar rekstrartekjur		<u>1.120.180</u>	<u>1.197.046</u>
Önnur rekstrargjöld			
Veitt framlög til atvinnuráðgjafa.....		120.150	120.250
Veittir aðrir styrkir.....		93.575	87.025
Laun og launatengd gjöld.....	3,4	233.445	228.589
Annar rekstrarkostnaður.....		116.419	121.071
Rekstrarkostnaður fullnustueigna.....	13	390	1.788
Endurmat fullnustueigna.....		4.451	0
Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna.....	15	12.100	12.177
Framlög í afskriftareikning útlána, lánsloforða og annarra krafna.....	22	297.428	(464.170)
		<u>877.958</u>	<u>106.729</u>
Afkoma ársins		<u>242.221</u>	<u>1.090.317</u>

Efnahagsreikningur

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		30.6.2025	31.12.2024
	Skýr.		
Eignir			
Handbært fé.....	9	548.881	2.636.872
Markaðsskuldabréf.....	10	363.297	355.927
Aðrar kröfur.....		4.115	4.639
Hlutabréf.....	11	369.983	332.572
Fullnustueignir.....	13	36.662	10
Hlutdeildarfélag.....	12	1.066.324	968.970
Útlán til viðskiptavina.....	14	27.268.622	25.060.931
Varanlegir rekstrarfjármunir.....	15	756.056	757.442
Eignir samtals		30.413.940	30.117.363
Skuldir og eigið fé			
Lántökur og skuldabréfaútgáfur.....	16	23.081.298	23.406.323
Óráðstöfuð framlög.....		895.085	563.986
Aðrar skuldir.....		192.312	144.030
Skuldir samtals		24.168.694	24.114.339
Eigið fé			
Eiginfjárframlag.....		7.800.000	7.800.000
Uppsöfnuð afkoma.....	2,17	(1.554.755)	(1.796.976)
Eigið fé samtals		6.245.245	6.003.024
Skuldir og eigið fé samtals		30.413.940	30.117.363

Sjóðstreymi

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

	Skýr.	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Rekstrarhreyfingar			
Afkoma tímabilsins.....		242.221	1.090.317
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:			
Hreinar vaxtatekjur.....		(667.976)	(770.683)
Gengismunur.....		(5.736)	(2.541)
Gangvirðisbreytingar hlutabréfa.....		(39.044)	(36.023)
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага.....		3.534	(52.434)
Endurmat fullnustueigna.....		4.451	0
Hagnaður af sölu hlutabréfa.....		(53.470)	(581)
Afskriftir rekstrarfjármuna.....	15	12.100	12.177
Hagnaður af sölu varanlegra rekstrarfjármuna.....		(2.025)	0
Framlög í afskriftareikning útlána, lánsloforða og annarra krafna.....	22	297.428	(464.170)
		(208.517)	(223.938)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Afborganir útlána.....		1.483.035	797.102
Veitt lán.....		(3.474.416)	(1.894.980)
Kaup og sala fullnustueigna.....		(41.103)	0
Aðrar kröfur.....		(524)	(14.872)
Aðrar skuldir.....		48.282	200.006
Óráðstöfuð framlög.....		331.099	327.270
		(1.862.144)	(809.412)
Innborgaðir vextir.....		866.727	888.158
Greiddir vextir.....		(653.258)	(520.968)
Mótttekinn arður.....		5.563	5.134
Handbært fé til rekstrar		(1.643.113)	(437.088)
Fjárfestingarhreyfingar			
Hlutabréf.....		(45.784)	(8.202)
Varanlegir rekstrarfjármunir.....		(8.690)	0
Fjárfestingarhreyfingar		(54.474)	(8.202)
Fjármögnunarhreyfingar			
Afborganir af lántökum.....		(1.388.606)	(723.628)
Nýjar lántökur.....		1.000.000	1.983.925
Fjármögnunarhreyfingar		(388.606)	1.260.297
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		(2.086.193)	815.007
Gengismunur á handbæru fé.....		(1.799)	(4.524)
Handbært fé í ársbyrjun		2.636.872	926.930
Handbært fé í lok tímabils.....		548.881	1.737.413

Fjárfestingarhreyfingar án greiðsluáhrifa

Sala fullnustueigna og lánveiting fyrir söluverð.....	0	23.000
---	---	--------

Fjármögnunarhreyfingar án greiðsluáhrifa

Uppgreiðsla eldri lántöku með nýrri lántöku.....	0	0
--	---	---

Yfirlit um breytingu eigin fjár

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

	Skýr.	Eiginfjár- framlag	Uppsöfnuð afkoma	Eigið fé samts
Eigið fé 1. janúar 2024.....		7.800.000	(3.101.661)	4.698.339
Afkoma ársins 2024.....			1.304.685	1.304.685
Eigið fé 31. desember 2024.....		<u>7.800.000</u>	<u>(1.796.976)</u>	<u>6.003.024</u>
Afkoma janúar - júní 2025.....			242.221	242.221
Eigið fé 30. júní 2025.....		<u>7.800.000</u>	<u>(1.554.755)</u>	<u>6.245.245</u>

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

1. Upplýsingar um stofnunina

Byggðastofnun er lánastofnun, kt. 450679-0389 og er megin starfsemi stofnunarinnar fólgin í útlánum og öðrum fjárhagslegum stuðningi auk þess að fylgjast með þróun byggðar á Íslandi, annast framkvæmd laga um pósthjónustu og hafa eftirlit með pósthjónustu. Lögheimili stofnunarinnar er að Sauðármýri 2, 550 Sauðárkrúki.

2. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

(a) Yfirlýsing um samræmi

Árshlutareikningurinn er gerður samkvæmt lögum nr. 123/2015 um opinber fjármál. Hann er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (e. accrual basis IPSAS, International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem "IPSAS") sem voru í gildi 30. júní 2025.

Stjórn og forstjóri Byggðastofnunar staðfestu árshlutareikninginn þann 28. ágúst 2025.

(b) Grundvöllur reikningsskilanna

Árshlutareikningurinn er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að undanskildum færslu hlutabréfa á gangvirði. Árshlutareikningurinn er í íslenskum krónum og allar fjárhæðir eru sýndar í þúsundum króna, nema þar sem annað er tilgreint.

(d) Reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Við gerð þessara reikningsskila hafa stjórnendur tekið ákvarðanir sem byggja á mati og gefnum forsendum sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda sem fram koma í reikningsskilunum. Stjórnendur byggja mat sitt á fyrri reynslu og öðrum þáttum sem taldir eru skynsamlegir miðað við aðstæður, en endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun hjá stjórnendum. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað.

Helstu óvissuþættirnir eru mat á afskriftareikningi útlána, lánsloforða og annarra krafna og mat á virði hlutabréfa og fullnustueigna.

Samkvæmt reglum IPSAS ber stjórnendum að meta hvort lántökur og lánveitingar séu ívilnandi við upphaflega færslu þeirra í bókhaldi. Einnig ber þeim að meta hvort veitt lánsloforð fela í sér loforð um að veita lán á vöxtum sem eru undir markaðsvöxtum. Jákvæð niðurstaða slíks mats hefur ákveðnar reikningshaldslegar afleiðingar í för með sér. Stjórnendur Byggðastofnunar hafa framkvæmt þetta mat og komist að niðurstöðu um að umfang ívilnandi útlána og lánsloforða sem voru útistandandi hjá Byggðastofnun 30. júní 2025 var óverulegt. Eftirfarandi aðferðir voru notaðar við matið:

- Lántökur voru metnar út frá því hvort vaxtaálag ofan á ríkistryggð skuldabréf væri undir vaxtaálagi skráðra skuldabréfa útgefin af Byggðastofnun í síðustu viðskiptum. Fyrir lántökur í erlendum myntum var kannað hvort vaxtaálag ofan á LIBOR væri undir skuldatryggingarálagi (CDS) íslenska ríkisins.
- Vegna útlána og lánsloforða, voru markaðskjör skilgreind sem þau kjör sem lántakendum Byggðastofnunar byðist hjá öðrum íslenskum lánastofnunum. Gert var ráð fyrir að markaðskjör útlána væru samtala grunnvaxta og álags vegna útlánaáhættu. Fyrir lán í íslenskum krónum voru grunnvextir ákvarðaðir sem lægstu vextir á lánamarkaði skv. Seðlabanka Íslands og notast var við LIBOR-vexti fyrir lán í erlendum myntum. Vaxtaálag vegna útlánaáhættu var metið byggt á lánshæfismati viðkomandi lántakanda og veðstöðu.

(e) Verðtryggðar eignir og skuldir og eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum

Áfallinn gengismunur og verðbætur á höfuðstól eigna og skulda eru færðar í árshlutareikningnum. Verðtryggðar eignir og skuldir eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. júlí 2025. Útlán og lántökur í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða miðgengi Seðlabanka Íslands í lok júní 2025. Innistæður á gjaldeyrisreikningum í íslenskum bönkum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða kaupgengi viðkomandi viðskiptabanka. Gengismunur sem myndast er færður í yfirliti um afkomu og efnahagsreikning.

Miðgengi Seðlabanka Íslands í lok tímabilsins:

	30.06.2025	31.12.2024
USD	121,33	138,20
DKK	19,06	19,30
JPY	0,84	0,88
EUR	142,20	143,90

Kaupgengi Arion banka í lok tímabilsins:

USD	120,39	138,13
JPY	0,83	0,87
EUR	141,70	143,40

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Kaupgengi Landsbankans í lok tímabilsins:

EUR	141,67	143,37
-----------	--------	--------

Kaupgengi Íslandsbanka í lok tímabilsins:

USD	120,55	138,05
JPY	0,84	0,88
EUR	141,73	143,43

Vísitölur í upphafi tímabils:

	1.7.2025	1.1.2025
Vísitala neysluverðs til verðtryggingar	651,0	634,7

(f) Handbært fé

Til handbærs fjár í efnahagsreikningi og við gerð sjóðstreymis teljast bankainnstæður.

(g) Markaðsskuldabréf

Markaðsskuldabréf samanstanda af ríkisskuldabréfum. Þau eru færð upphaflega á gangvirði, sem er kaupverðið, auk viðskiptakostnaðar sem má rekja beint til kaupanna. Þau eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði þar sem samningsbundið sjóðstreymi þeirra felur í sér eingöngu endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta og markmið Bygðastofnunar með eignarhald á þeim er að uppfylla kröfur Seðlabanka Íslands um að eiga laust fé til að mæta skuldbindingum við álagsaðstæður næstu 30 daga. Stofnunin gerir ekki ráð fyrir sölu þessara skuldabréfa nema slíkar álagsaðstæður komi upp og markmiðið með eignarhaldinu felur ekki í sér tíðrar sölu á markaðsskuldabréfum að verulegu virði. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færð undir liðnum „Vaxtatekjur og verðbætur af markaðsskuldabréfum“ í yfirliti um afkomu.

(h) Eignarhlutir í félögum

Hlutdeildarfélög, eru félög þar sem stofnunin hefur veruleg áhrif á fjármála- og rekstrarlegar ákvarðanir án þess að hafa yfirráð yfir ákvörðunum þess. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar stofnunin á 20-50% eignarhlut í öðrum félögum. Sé eignarhluti undir 20% en Bygðastofnun með aðila í stjórn félags þá er félagið skilgreint sem hlutdeildarfélag. Stofnunin færir fjárfestingar í hlutdeildarfélögum með hlutdeildaraðferð.

Eignarhlutir í öðrum félögum eru færðir á gangvirði í gegnum afkomu. Gangvirðisbreytingar eru færðar í yfirliti um afkomu og efnahagsreikning.

(i) Fullnustueignir

Fullnustueignir sem eru fasteignir eru færðar á því sem lægra er af kostnaðarverði eða áætlðu söliverði að frádregnum sölukostnaði. Sumar þessara fasteigna eru leigðar út en útleiga þeirra er tilfallandi á meðan þær eru í sölufarli.

(j) Útlán til viðskiptavina

Útlán til viðskiptavina eru færð upphaflega á gangvirði, sem er yfirleitt lánsfjárhæðin, auk viðskiptakostnaðar sem má rekja beint til lánveitinga og að frádregnu lántökugjöldum sem Bygðastofnun innheimtir við lánveitingu. Útlán eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði þar sem samningsbundið sjóðstreymi þeirra felur í sér eingöngu endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta og markmið Bygðastofnunar með eignarhald á þeim er að innheimta samningsbundið sjóðstreymi þeirra. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu verði útlána og eru færð undir liðnum „Vaxtatekjur og verðbætur af útlánunum til viðskiptavina“ í yfirliti um afkomu. Lántökugjöld eru tekjufærð yfir lánstíma með aðferð virkra vaxta.

Útlán eru afskrifuð þegar ekki eru raunhæfar væntingar um endurheimtur. Þetta á yfirleitt við þegar stofnunin metur sem svo að lántaki hafi ekki eignir eða tekjur til að standa undir því sjóðstreymi sem þarf til að endurgreiða fjárhæðirnar sem stendur til að afskrifa. Þetta mat fer fram á grundvelli einstakra eigna. Afskrifuð útlán kunna engu að síður að vera innheimt með fullnustuaðgerðum.

(k) Afskriftarreikningur útlána, lánsloforða og annarra krafna

Afskriftarreikningur er myndaður til að mæta þeirri áhættu sem fylgir útlánastarfsemi, en hér er ekki um endanlega afskrift að ræða. Afskriftarreikningur er færður vegna útlána, lánsloforða og annarra krafna. Hann er færður í efnahagsreikningi til lækkunar á útlánunum og öðrum kröfum en meðal annarra skulda vegna lánsloforða. Framlög í afskriftarreikning eru færð til gjalda í yfirliti um afkomu að frádregnum endurgreiðslum vegna áður afskrifaðra útlána og krafna.

Fjárhæð afskriftareiknings á hverjum tíma er metin í samræmi við vænt útlánatöp, þar sem tekið er tillit til liðinna atburða, núverandi ástands og spá um efnahagsleg skilyrði í framtíðinni, út frá áreiðanlegum og nærtækum upplýsingum. Matið endurspeglar núvirði fjárvöntunar vegna mögulegra vanefnda, annaðhvort vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi eða vegna allra atburða sem verða á líftíma fjáreignar, eftir því hvort veruleg aukning hefur átt sér stað á útlánaáhættu fjáreignar á reikningsskiladegi samanborið við þá útlánaáhættu sem var við upphaflega færslu hennar í bókhaldi. Við útreikning væntra útlánatapa er tekið tillit til tímavirðis peninga og breytilegra sviðsmynda um framtíðarhorfur. Fjallað er um aðferðir og forsendur við mat á væntu útlánatapi í skýringu 22.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

(l) Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Endurbætur eru eignfærðar ef líklegt er að þær skili stofnuninni framtíðarhagnaði og hægt er að meta kostnaðinn á áreiðanlegan hátt. Allur viðhaldskostnaður er gjaldfærður í yfirliti um afkomu þegar til hans er stofnað. Afskriftir eru miðaðar við áætlaðan nýtingartíma einstakra varanlegra rekstrarfjármuna og reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði, að frádregnu áætlðuð hrakvirði, miðað við eignarhaldstíma á árinu.

(m) Lántökur og skuldabréfaútgáfur

Lántökur og skuldabréfaútgáfur eru færðar upphaflega á gangvirði, sem er yfirleitt lánsfjárhæðin, að frádregnum áföllnum viðskiptakostnaði sem má rekja beint til lántaka og skuldabréfaútgáfna. Lántökur og skuldabréfaútgáfur eru síðan metnar á afskrifuðu kostnaðarverði. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu verði lántaka og skuldabréfaútgáfna og eru skráð undir liðnum „Vaxtagjöld og verðbætur af lántökum“ í yfirliti um afkomu. Lántökugjöld sem stofnunin greiðir, ef einhver, eru gjaldfærð yfir lánstíma með aðferð virkra vaxta.

(n) Leigutaka

Sem leigutaki flokkar Bygðastofnun leigusamninga sem rekstrarleigu eða fjármögnunarleigu. Leigusamningur flokkast sem fjármögnunarleiga ef því sem næst öll áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldi flyst til Bygðastofnunar. Annars flokkast samningur sem rekstrarleiga og eru leigugjöld færð meðal rekstrargjalda í yfirliti um afkomu með línulegri aðferð á leigutímanum.

(o) Tekjur

Vaxtatekjur eru færðar í yfirliti um afkomu með aðferð virkra vaxta.

Arðstekjur eru færðar þegar réttur stofnunarinnar til innheimtu liggur fyrir.

Leigutekjur af útleigu fullnustueigna eru færðar samkvæmt línulegri aðferð á leigutímanum.

Framlag ríkissjóðs

Bygðastofnun fær framlag frá ríkissjóði á grundvelli fjárlaga. Um er að ræða eiginfjárramlag, framlag vegna almenns rekstrar hennar og atvinnuráðgjafa á landsbyggðinni og framlag sem ætlað er til styrkveitinga í samræmi við byggðaaáætlun eða aðra liði á fjárlögum.

Bygðastofnun færir mótteknar fjárhæðir frá ríkissjóði sem eiginfjárramlag þegar um er að ræða greiðslur sem ríkissjóður innir af hendi til stofnunarinnar í stöðu sinni sem eigandi hennar og leiðir til hækunar á hlutdeild ríkissjóðs í hreinum eignum stofnunarinnar.

Framlag vegna almenns rekstrar Bygðastofnunar og atvinnuráðgjafa á landsbyggðinni er fært til tekna eftir því sem greiðslur berast nema þegar um er að ræða framlag samkvæmt fjárukalögum, en það er fært til tekna við samþykkt Alþingis á fjárukalögum og er fjárhæðin færð sem krafa í efnahagsreikningi þar til hún hefur verið greidd til stofnunarinnar. Veitt framlög og aðrir styrkir eru færð til gjalda í yfirliti um afkomu þegar þeir eru greiddir út.

Framlag sem ætlað er til styrkveitinga í samræmi við byggðaaáætlun á fjárlögum er fært sem krafa og skuld í efnahagsreikningi þegar greiðslur berast. Þetta framlag er ekki fært í gegnum yfirliti um afkomu vegna þess að Bygðastofnun hefur ekki ákvörðunarvald um útteilingu þess, sem er háð ákvörðun ráðherra eða nefndar. Styrkveitingar vegna þessa framlags eru ekki heldur í gegnum yfirliti um afkomu.

3. Laun og launatengd gjöld

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Laun	170.582	169.900
Lífeyrissjóðsframlög	28.367	28.338
Tryggingagjald	12.360	12.315
Breyting á áunnu orlofi	15.062	11.302
Áunnar launauppbætur	2.416	2.270
Önnur launatengd gjöld	4.658	4.464
Laun og launatengd gjöld alls	233.445	228.589

Á tímabilinu störfuðu 26 starfsmenn hjá stofnuninni m.v. heilsársstörf. Þann 30. júní 2025 voru 25 starfsmenn á launaskrá hjá stofnuninni og heilsdagsstöðugildi voru 25.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

4. Þóknarir til stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra

Laun til stjórnar Byggðastofnunar, endurskoðunarnefndar og forstjóra greinast þannig:

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Halldór Gunnar Ólafsson, stjórnarformaður frá 8.5.2025	589	0
Ágústa Katrín Guðmundsdóttir, endurskoðunarnefnd	292	297
Ása Kristbjörg Karlsdóttir, endurskoðunarnefnd frá 6.6.2024	310	38
Guðný Hildur Magnúsdóttir, stjórnarmaður frá 16.04.2024 til 8.5.2025	714	478
Halldóra K. Hauksdóttir, stjórnarmaður til 8.5.2025	714	1.549
Haraldur Benediktsson, stjórnarmaður frá 27.4.2023	1.006	968
Heiða Ingimarsdóttir, stjórnarmaður frá 8.5.2025	292	0
Heiðbrá Ólafsdóttir, stjórnarmaður frá 8.5.2025	292	0
Jónína Björk Óskarsdóttir, stjórnarmaður til 16.04.2024	0	581
Karl Björnsson, stjórnarmaður til 8.5.2025	714	968
Kristbjörg H. Kristbergisdóttir, endurskoðunarnefnd til 6.6.2024	0	291
Margrét A Sanders, stjórnarmaður frá 8.5.2025	342	0
María Hjálmarsdóttir, stjórnarmaður og endurskoðunarnefnd til 8.5.2025	965	1.006
Oddný Árnadóttir, stjórnarmaður frá 16.04.2024 til 8.5.2025	714	397
Óli Halldórsson, stjórnarformaður frá 16.04.2024 til 8.5.2025	1.441	1.623
Rúnar Þór Guðbrandsson, stjórnarmaður frá 27.4.2023 til 16.04.2024	0	581
Sigrún Hallgrímsdóttir, endurskoðunarnefnd frá 1.6.2025	50	0
Sigurjón Þórðarson, varamaður í stjórn til 16.04.2024	0	403
Steindór R Haraldsson, stjórnarmaður frá 8.5.2025	292	0
Valgerður Rún Benediktsdóttir, varamaður í stjórn	0	81
Vigfús Þórarinn Ásbjörnsson, stjórnarmaður frá 8.5.2025	292	0
Arnar Már Elíasson, forstjóri	10.827	10.338
Þóknarir til stjórnar, endurskoðunar- og forstjóra samtals	19.257	19.595

5. Þóknarir endurskoðenda

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Endurskoðun ársreiknings og könnun árshlutauppgjörs	12.658	5.399
Önnur þjónusta endurskoðunartengt	1.872	8.091
Önnur sérfræðiþjónusta/innri endurskoðun	0	1.564
Þóknarir endurskoðenda samtals	14.529	15.054

6. Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum og annað framlag ríkissjóðs

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Framlag skv. fjárlögum		
Byggðastofnun	106.001	105.750
Atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni	120.150	120.250
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum	226.151	226.000
Framlög ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning		
	janúar - júní	janúar - júní
Framlag ríkissjóðs v. Sóknaráætlana landshluta	552.000	781.600
Framlag ríkissjóðs v. aðgerðar A.9 í byggðaaáætlun	15.000	0
Framlag ríkissjóðs v. aðgerðar A.10 í byggðaaáætlun	27.000	0
Framlag ríkissjóðs v. aðgerðar B.7 í byggðaaáætlun	0	55.000
Framlag ríkissjóðs v. aðgerðar C.1 í byggðaaáætlun	140.000	130.000
Framlag ríkissjóðs v. umhverfistengdra verkefna landshlutasamtaka	0	100.000
Framlag ríkissjóðs v. Brothættra byggða	120.000	0
Annað framlag ríkissjóðs samtals	854.000	1.066.600

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Veittir styrkir af framlagi ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning.

	janúar - júní	janúar - júní
Styrkir vegna sóknaráætlana landshluta	290.565	348.587
Styrkir vegna flutningsjöfnunar olíuvara	0	171.697
Styrkir vegna aðgerðar A.9 í byggðaaáætlun	10.000	13.626
Styrkir vegna aðgerðar A.10 í byggðaaáætlun	16.832	399
Styrkir vegna aðgerðar B.7 í byggðaaáætlun	6.370	0
Styrkir vegna aðgerðar B.8 í byggðaaáætlun	0	12.280
Styrkir vegna aðgerðar C.1 í byggðaaáætlun	116.242	114.302
Styrkir til umhverfistengdra verkefna landshlutasamtaka	0	100.000
Styrkir til meistaranema	700	0
Styrkir vegna Byggðarannsóknasjóðs	9.001	7.170
Veittir styrkir alls	449.711	768.061

Óúthlutaðir styrkir vegna annars framlags ríkissjóðs eru færðir á efnahagsreikning.

Kostnaður Byggðastofnunar vegna verkefnisins Brothættar byggðir nam 119.251 þúsund krónum á tímabilinu og er færður í rekstrarreikning. Tekjur námu 96.751 þúsund krónum og eru færðar meðal annarra rekstrartekna.

7. Gengismunur

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Gengismunur af útlánum	(72.430)	(31.239)
Gengismunur af gjaldeyrisreikningum	(1.799)	(4.524)
Gengismunur af kröfum	(2)	10
Gengismunur af lántökum	79.967	38.294
	5.736	2.541

8. Aðrar rekstrartekjur

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Endurgreiddur kostnaður vegna Brothættra byggða	96.751	92.219
Arður og hagnaður af hlutabréfum	59.033	5.715
Endurgreiddur ýmiss útlagður kostnaður	18.508	8.193
Innheimtutekjur	2.232	1.048
Tekjur vegna rekstrarfjármuna	3.546	1.143
Annað	4.735	1.048
	184.806	109.365

9. Handbært fé

	30.6.2025	31.12.2024
Bankainnstæður í íslenskum krónum	323.405	1.753.368
Bankainnstæður í erlendri mynt	225.476	883.504
Bankainnstæður samtals	548.881	2.636.872

10. Markaðsskuldabréf

	30.6.2025	31.12.2024
Ríkisskuldabréf RIKS 37 0115	363.297	355.927
	363.297	355.927

11. Hlutabréf

30.6.2025	Eignarhluti	Nafnverð	Bókf. verð
Borg, saumastofa ehf., Húnaþing vestra	19,82%	170	0
Drangar hf.	1,09%	14.793	140.417
Fiskvinnslan Drangur ehf., Drangsnes	4,08%	1.000	2.121
Hótel Flúðir ehf., Flúðir	4,77%	1.194	10.999
P/F Smyril-line, Færeyjar (1.868 þús. DKK)	1,67%	35.610	216.149
Snorri Þorfinnsson ehf., Hofsóss	19,89%	12.000	0
Yrkjar ehf., Eyja- og Miklaholtshreppur	6,21%	1.800	297
Hlutabréf, samtals		66.567	369.983

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

31.12.2024

	Eignarhluti	Nafnverð	Bókf. verð
Ásgarður hf. eignarhaldsfélag, Egilsstaðir	13,78%	15.000	46.456
Borg, saumastofa ehf., Húnaþing vestra	19,82%	170	0
Fiskvinnslan Drangur ehf., Drangsnes	4,08%	1.000	2.093
Hótel Flúðir ehf., Flúðir	4,77%	1.194	10.999
P/F Smyril-line, Færeyjar (1.868 þús. DKK)	1,67%	36.051	177.133
Samkaup hf., Reykjanesbær	2,77%	10.801	86.947
Snorri Þorfinnsson ehf., Hofsóss	19,89%	12.000	0
Tröllasteinn ehf., Laugar	19,72%	7.000	8.647
Yrkjar ehf., Eyja- og Miklaholtshreppur	6,21%	1.800	297
Hlutabréf, samtals		85.016	332.572

Hlutabréf eru færð á gangvirði í gegnum afkomu, þar sem gangvirði er ákvarðað samkvæmt útreikningum á innra virði félaganna.

12. Hlutdeildarfélag

Byggðastofnun leggur hlutdeildarfélagum hlutafé í samræmi við lögbundið hlutverk stofnunar en ekki með það að aðalmarkmiði að skapa fjárhagslegan ávinning á þann hátt sem hagnaðardrifið fyrirtæki myndi gera.

30.6.2025

	Eignarhluti	Nafnverð	Bókf. verð
Ámundakinn ehf., Blönduós	23,91%	58.699	101.118
Ásgarður hf. eignarhaldsfélag, Egilsstaðir	13,78%	15.000	46.456
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf., Selfoss	40,00%	109.142	46.141
Eignarhaldsf. Suðurnesja hf., Reykjanesbær	19,03%	96.840	72.270
Fasteignafélagið Kirkjuból ehf., Stöðvarfjörður	30,00%	7.124	1
Fjárfestingafélag Þingeyinga hf.	39,97%	9.811	50.109
Fjárfestingafélagið Hvammur ehf., Búðardalur	29,07%	8.309	12.104
Fjárfestingafélagið Vör hf., Neskaupstaður	40,00%	49.757	146.805
Hvetjandi hf. eignarhaldsfélag, Ísafjörður	39,14%	100.448	98.213
Molta ehf., Akureyri	30,00%	50.000	41.418
Nes listamiðstöð ehf., Skagatrönd	35,71%	5.000	4.365
Tröllasteinn ehf., Laugar	19,72%	7.000	10.186
Útgerðarfélagið Skúli ehf., Drangsnes	38,02%	30.755	78.005
Þörungaverksmiðjan hf., Reykhólar	27,67%	7.919	359.133
Hlutdeildarfélag, samtals		555.805	1.066.324

31.12.2024

	Eignarhluti	Nafnverð	Bókf. verð
Ámundakinn ehf., Blönduós	23,91%	58.699	103.983
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf., Selfoss	40,00%	109.142	48.600
Eignarhaldsf. Suðurnesja hf., Reykjanesbær	19,03%	96.840	82.234
Fasteignafélagið Kirkjuból ehf., Stöðvarfjörður	30,00%	7.124	1
Fjallalamb hf., Kópasker	21,26%	27.344	1
Fjárfestingafélagið Hvammur ehf., Búðardalur	29,07%	8.309	12.131
Fjárfestingafélagið Vör hf., Neskaupstaður	40,00%	49.757	169.777
Hvetjandi hf. eignarhaldsfélag, Ísafjörður	39,14%	100.448	98.213
Molta ehf., Akureyri	30,00%	50.000	41.329
Nes listamiðstöð ehf., Skagatrönd	35,71%	5.000	4.467
Útgerðarfélagið Skúli ehf., Drangsnes	38,02%	30.755	83.952
Þörungaverksmiðjan hf., Reykhólar	27,67%	7.919	324.282
Hlutdeildarfélag, samtals		551.338	968.970

13. Fullnustueignir

	30.6.2025	31.12.2024
Fasteignir	35.510	10
Skip	1.000	0
Bírfreiðar	0	0
Tæki	152	0
	36.662	10

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

	F. mat	Stærð m ²
Fjarðarbraut 41, Stöðvarfirði	41.120	721,5
Strandarvegur 29-33, Seyðisfirði	17.700	601,0
	58.820	1.322,5

Fullnustueignir eru bókfærðar í árshlutareikningi á 36.662 þúsund krónur.

	2025 janúar - júní	2024 janúar - júní
Fjöldi fullnustueigna í eigu Byggðastofnunar í ársbyrjun	1	1
Fullnustueignir innleystar til fullnustu krafna á tímabilinu	3	0
Fullnustueignir seldar á tímabilinu	0	0
Fullnustueignir í eigu Byggðastofnunar í lok tímabilsins	4	1

Rekstur fullnustueigna

	2025	2024
Leigutekjur	0	0
Rekstrarkostnaður	(390)	(1.788)
	(390)	(1.788)

14. Útlán til viðskiptavina

	30.6.2025	31.12.2024
Sundurliðun eftir myntum		
Útlán í íslenskum krónum	25.932.510	23.091.114
Útlán í erlendum myntum	2.463.730	2.812.906
Afskriftarreikningur útlána	(1.127.618)	(843.089)
	27.268.622	25.060.931

Sundurliðað eftir lántakendum:

	30.6.2025	31.12.2024
Einstaklingar	33,36%	30,63%

Sundurliðað eftir atvinnugreinum:

	30.6.2025	31.12.2024
Þjónustustarfsemi	29,59%	31,30%
Sjávarútvegur	7,70%	9,95%
Iðnaður	7,06%	7,33%
Landbúnaður	22,28%	20,79%
Fjármálastofnanir	0,00%	0,00%
	100%	100%

	30.6.2025	31.12.2024
Gjaldkræfar kröfur	253.299	310.313
Allt að 3 mánuðum	414.111	395.589
Yfir 3 mån. og allt að 1 ári	1.343.879	1.450.501
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	7.275.268	6.864.873
Yfir 5 ár	17.982.064	16.039.654
	27.268.622	25.060.931

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

15. Varanlegir rekstrarfjármunir

Aðalmarkmið Byggðastofnunar við eignarhald á varanlegum rekstrarfjármunum er að sinna lögbundnu hlutverki stofnunarinnar en ekki að skapa fjárhagslegan ávinning á þann hátt sem hagnaðardrifið fyrirtæki myndi gera.

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

2025	Fasteignir	Bifreiðar	Húsgögn, innr. og tæki	Samtals
Stofnverð 1/1	831.447	22.536	20.590	874.572
Afskrifað alls 1/1	(81.206)	(17.051)	(18.874)	(117.131)
Bókfært verð 1/1	750.241	5.485	1.716	757.442
Viðbót á árinu	0	7.955	3.434	11.390
Afskrifað á árinu	(8.314)	(2.069)	(1.716)	(12.099)
Selt á árinu	0	(2.700)	0	(2.700)
Söluhagnaður	0	2.025	0	2.025
Bókfært verð 30/06	741.927	10.696	3.434	756.057
Stofnverð alls 30/06	831.447	27.791	24.024	883.262
Afskrifað alls 30/06	(89.520)	(17.095)	(20.590)	(127.205)
Bókfært verð 30/06	741.927	10.696	3.434	756.057
Afskriftarhlutföll	2%	20%	20%	
2024	Fasteignir	Bifreiðar	Húsgögn, innr. og tæki	Samtals
Stofnverð 1/1	831.447	22.536	20.590	874.572
Afskrifað alls 1/1	(64.577)	(13.444)	(14.756)	(92.777)
Bókfært verð 1/1	766.870	9.092	5.834	781.796
Afskrifað á árinu	(16.629)	(3.607)	(4.118)	(24.354)
Bókfært verð 31/12	750.241	5.485	1.716	757.442
Stofnverð alls 31/12	831.447	22.536	20.590	874.572
Afskrifað alls 31/12	(81.206)	(17.051)	(18.874)	(117.131)
Bókfært verð 31/12	750.241	5.485	1.716	757.442
Afskriftarhlutföll	2%	20%	20%	

Fasteignir stofnunarinnar eru metnar með eftirgreindum hætti. Til samanburðar er bókfært verð eignanna.

30.6.2025	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Háahlíð 4, Sauðárkróki	85.350	126.400	8.407
Sauðármýri 2, Sauðárkróki	167.850	818.750	733.520
	253.200	945.150	741.927
31.12.2024	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Háahlíð 4, Sauðárkróki	85.350	119.100	8.572
Sauðármýri 2, Sauðárkróki	167.850	789.100	741.669
	253.200	908.200	750.241

16. Lántökur og skuldabréfaútgáfur

Skuldabréf Byggðastofnunar eru með ríkisábyrgð.

	30.6.2025	31.12.2024
Sundurliðun eftir tegund		
Verðtryggðar skuldabréfaútgáfur	8.543.972	8.889.378
Verðtryggðar lántökur	4.521.340	3.505.489
Óverðtryggðar lántökur	7.074.327	7.278.311
Erlendar lántökur og lántökur í erl. myntum	2.941.659	3.733.145
	23.081.298	23.406.323

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Lántökur sundurliðast þannig eftir eftirstöðvatíma:

	30.6.2025	31.12.2024
Gjaldkræft	0	0
Allt að 3 mánuðum	572.935	1.039.423
Yfir 3 mán. og allt að 1 ári	2.128.633	2.117.010
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	9.806.528	9.332.444
Yfir 5 ár	10.573.201	10.917.446
	<u>23.081.298</u>	<u>23.406.323</u>

Lántökur skiptast þannig eftir mynt:

	Greiðslu- skilmálar	Loka gjalddagi	Vaxtakjör	30.6.2025	31.12.2024
ISK	Jafnar gr.	2030-2039	1,96-5,0% verðtr.	13.065.312	12.394.867
ISK óvtr	Jafnar gr.	2035-2037	2,7-6,8% óvtr.	5.599.667	5.772.467
ISK óvtr	Jafnar gr.	2039	Reibor +0,5-0,85%	1.474.660	1.505.844
USD ..	Jafnar gr.	2036	Libor + 1,5%	399.187	468.929
JPY ...	Jafnar gr.	2030	1,00%	163.684	186.801
EUR ..	Jafnar afb.	2025	Euribor +1,35%	56.961	115.325
EUR ..	Kúlulán	2025	0,60%	0	525.849
EUR ..	Jafnar gr.	2035-2039	Euribor + 0,9-1,8%	1.785.734	1.862.181
EUR ..	Jafnar gr.	2030-2036	0,5-0,7%	536.094	574.060
				<u>23.081.298</u>	<u>23.406.323</u>

janúar - júní	Ársbyrjun	Greiðslu- flæði	Vaxta- gjöld	Gengis- munur	Árslok
Verðtryggðar skuldabréfaútgáfur	8.889.378	(694.518)	349.112	0	8.543.972
Erlend lántaka og lán í erl. myntum	3.733.145	(767.897)	19.921	(43.510)	2.941.659
Óverðtryggðar lántökur	7.278.311	(419.843)	215.859	0	7.074.327
Verðtryggð lántaka	3.505.489	840.395	175.456	0	4.521.340
	<u>23.406.323</u>	<u>(1.041.863)</u>	<u>760.348</u>	<u>(43.510)</u>	<u>23.081.298</u>

2024	Ársbyrjun	Greiðslu- flæði	Vaxta- gjöld	Gengis- munur	Árslok
Verðtryggðar skuldabréfaútgáfur	9.528.394	(1.351.734)	712.718	0	8.889.378
Erlend lántaka og lán í erl. myntum	3.212.846	528.883	125.251	(133.835)	3.733.145
Óverðtryggðar lántökur	7.159.923	(290.379)	408.768	0	7.278.311
Verðtryggð lántaka	0	3.460.496	44.993	0	3.505.489
	<u>19.901.162</u>	<u>2.347.266</u>	<u>1.291.730</u>	<u>(133.835)</u>	<u>23.406.323</u>

17. Eigið fé

Lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, sem innleiða tilskipun 2013/36/ESB (CRD IV), og reglugerð (ESB) nr. 575/2013 (CRR), sem hefur verið veitt lagagildi hér á landi ásamt síðari breytingum, kveða á um lagalegar kröfur til eiginfjár stofnunarinnar. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættugrunni fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Eiginfjárlutfall Bygðastofnunar 30.júní 2025 nam 23,86% Skv. breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 sem samþykkt voru á Alþingi 15. júní 2022 og tóku gildi 1. júlí 2022 gildir X. kafli um eiginfjárlauka ekki um Bygðastofnun og er stofnunin því undanþegin kröfum um sveiflujöfnunar- og verndunarlauka frá þeim tíma.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eigið fé og eiginfjárlutfall samkvæmt eiginfjárákvæðum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki:

	30.6.2025	31.12.2024
Staða eigin fjárs í upphafi árs	6.003.024	4.698.339
Afkoma ársins	242.221	1.304.685
Eigið fé í lok árs	6.245.245	6.003.024
Gangvirðisbreyting fjáreigna og fjárskulda	(14.865)	(14.052)
Eiginfjárgrunnur í lok tímabils	6.230.381	5.988.972
Útlánaáhhætta	22.436.315	22.386.368
Markaðsáhhætta	252.453	36.954
Rekstraráhhætta	3.427.980	3.427.980
Áhættugrunnur	26.116.749	25.851.303
Eiginfjárlutfall	23,86%	23,17%

18. Leigusamningar

Byggðastofnun sem leigutaki

Byggðastofnun leigir þrjár starfsaðstöður og skjalageymslu og gjaldfærði 2.867 þús. kr. í yfirliti um afkomu (2023: 2.446 þús. kr.) vegna þessa. Eftirfarandi tafla sýnir áætlaðar framtíðarleigugreiðslur Byggðastofnunar vegna þessara samninga. Leigusamningarnir eru ótímabundnir og verðtryggðir. Hér að neðan eru sýndar áætlaðar leigugreiðslur næstu 10 ára. Ekki er tekið tillit til framtíðarverðbólgu.

	2025	2024
Næsta árs greiðsla	2.244	2.386
Samtals næstu fjögur ár þar á eftir	8.975	8.867
Eftir fimm ár	11.219	11.084
	22.437	22.337

Byggðastofnun sem leigusali

Byggðastofnun leigir út vinnuáðstöðu á skrifstofu stofnunarinnar auk fasteignar sem stofnunin á. Leigutekjur tímabilsins námu 2.633 þús. kr. (2023: 2.194 þús. kr.).

	2025	2024
Næsta árs greiðsla	3.151	2.990
Samtals næstu fjögur ár þar á eftir	12.606	11.961
Eftir fimm ár	15.757	14.952
	31.514	29.903

19. Ábyrgðir og skuldbindingar

Byggðastofnun var ekki í neinum ábyrgðum gagnvart þriðja aðila þann 30. júní 2025. Í lok júní voru 52 lánsloforð að fjárhæð 2.801 milljónir króna óafgreidd, bókfært verð þeirra er 2,768 milljónir. Samkvæmt reglum Byggðastofnun falla lánsloforð niður 12 mánuðum frá því þau eru samþykkt.

20. Tengdir aðilar

Stjórn Byggðastofnunar, lykilstarfsmenn og hluteildarfélag eru skilgreind sem tengdir aðilar auk náinna fjölskyldumeðlima framangreindra og lögaðila undir yfirráðum þeirra. Engin óvenjuleg viðskipti áttu sér stað við tengda aðila á árinu. Engar ábyrgðir hafa verið veittar tengdum aðilum vegna viðskiptaskulda eða viðskiptakrafna.

Útlán til tengdra aðila þann 30. júní 2025 voru 387.861 þús.kr. (31. desember 2024 296.977 þús kr.) og eru þau tryggð með fasteignaveðum.

Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra er getið í skýringu 4.

	Stjórn Byggðastofnunar	Lykil- starfsmenn	Hluteildar- félag	Annað	Samtals
2025					
Staða lána við tengda aðila 1. janúar.....	21.435	0	275.542	0	296.977
Ný útlán til tengdra aðila/Nýjir tengdir aðilar.....	223.687	0	40.929	0	264.616
Lántaki ekki lengur tengdur aðili.....	(21.435)	0	(155.517)	0	(176.952)
Greiðsla afborgana og vaxta.....	(5.075)	0	(11.092)	0	(16.167)
Afskrift lána.....	0	0	0	0	0
Áfallnir vextir og verðbætur.....	10.820	0	8.566	0	19.386
Staða útlána við tengda aðila 30. júní.....	229.432	0	158.429	0	387.861

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

	Stjórn Byggðastofnunar	Lykil- starfsmenn	Hludeildar- félög	Annað	Samtals
2024					
Staða lána við tengda aðila 1. janúar.....	50.990	0	257.275	4.040	312.304
Ný útlán til tengdra aðila.....	0	0	11.250	0	11.250
Lántaki ekki lengur tengdur aðili.....	0	0	0	0	0
Greiðsla afborgana og vaxta.....	(34.113)	0	(22.542)	0	(56.656)
Afskrift lána.....	0	0	0	(4.096)	(4.096)
Áfallnir vextir og verðbætur.....	4.559	0	29.560	56	34.174
Staða útlána við tengda aðila 31. desember.....	<u>21.435</u>	<u>0</u>	<u>275.542</u>	<u>0</u>	<u>296.977</u>

21. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

	Afskrifað kostnaðarverð	Á gangvirði í gegnum afkomu skv. skyldu	Gangvirði
30.6.2025			
Fjáreignir			
Handbært fé.....	548.881		548.881
Markaðsskuldabréf.....	363.297		298.449
Aðrar kröfur.....	4.115		4.115
Hlutabréf.....		369.983	369.983
Útlán til viðskiptavina.....	27.268.622		28.714.747
Fjáreignir samtals.....	<u>28.184.915</u>	<u>369.983</u>	<u>29.936.174</u>
Fjárskuldir			
Lántökur og skuldabréfaútgáfur.....	23.081.298		19.491.731
Óráðstöfuð framlög.....	895.085		895.085
Aðrar skuldir.....	192.312		192.312
Fjárskuldir samtals.....	<u>24.168.694</u>		<u>20.579.127</u>
31.12.2024			
Fjáreignir			
Handbært fé.....	2.636.872		2.636.872
Markaðsskuldabréf.....	355.927		302.422
Aðrar kröfur.....	4.639		4.639
Hlutabréf.....		332.572	332.572
Útlán til viðskiptavina.....	25.060.931		26.465.066
Fjáreignir samtals.....	<u>28.058.368</u>	<u>332.572</u>	<u>29.741.571</u>
Fjárskuldir			
Lántökur og skuldabréfaútgáfur.....	23.406.323		20.042.334
Óráðstöfuð framlög.....	563.986		563.986
Aðrar skuldir.....	144.030		144.030
Fjárskuldir samtals.....	<u>24.114.339</u>		<u>20.750.350</u>

Aðferðir og forsendur við mat á gangvirði

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða greiðist við framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli óháðra markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið. Gangvirði fjáreigna og fjárskulda Byggðastofnunar er ákvarðað með eftirfarandi hætti:

- Gangvirði á handbæru fé miðast við fjárhæð bankainnistæðna;
- Gangvirði hlutabréfa er ákvarðað samkvæmt útreikningum á innra virði félaganna (og flokkast það sem 3. þrep gangsvirðismats);
- Gangvirði útlána með breytilega vexti er metið sem bókfært verð þeirra;
- Gangvirði útlána á föstum vöxtum er metið með því að núvirða vænt greiðsluflæði útlánasafnsins með ávöxtunarkröfu ríkisskuldabréfa, auk 1,5% álags vegna rekstrarkostnaðar. Vænt greiðsluflæði ákvarðast af samningsbundnu greiðsluflæði, sem hefur verið aðlagð út frá vanskilalíkum;
- Gangvirði lántaka og skuldabréfaútgáfa er ákvarðað sem núvirði samningsbundins greiðsluflæðis þeirra á ríkistryggðum vaxtaferlum í mynt viðkomandi lántaka auk vaxtaálags á ríkistryggð skuldabréf í síðustu viðskiptum með skuldabréf útgefin af Byggðastofnun á markaði.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

22. Áhættustýring

Yfirlit um áhættu og skipulag áhættustýringar

Byggðastofnun er lánastofnun í samræmi við skilgreiningu laga um fjármálafyrirtæki. Þær áhættur sem stofnunin býr við eru eftirfarandi:

- Útlánaáhætta
- Markaðsáhætta
- Vaxtaáhætta
- Gjaldeyrisáhætta
- Verðtryggingaráhætta
- Hlutabréfaáhætta
- Lausafjárahætta
- Rekstraráhætta

Fjallað er um hverja áhættu, ásamt undiráhættum, hér á eftir auk skipulagi áhættustýringar og áhættuvörnum.

Skipulag áhættustýringar

Byggðastofnun er sjálfstæð stofnun í eigu ríkisins. Fjárhagslegt markmið lánastarfsemi stofnunarinnar skal vera að varðveita eigið fé hennar að raungildi, í samræmi við 11. gr. laga nr. 106/1999 um Byggðastofnun, og tekur fjárstýring og áhættustýring stofnunarinnar mið af því.

Stjórn Byggðastofnunar

- Tekur ákvörðun um áhættustefnu, mótun áhættuvilja og áhættumarka.
- Fær upplýsingar um stöðu rekstrar og helstu áhættur í rekstri með reglubundum hætti.
- Skipar endurskoðunarnefnd og umsjónarmann áhættustýringar.
- Tekur mið af áhættuþáttum við stjórn og skipulag stofnunarinnar.

Endurskoðunarnefnd

- Starfar samkvæmt 108. gr. a. laga um ársreikninga nr. 3/2006 og starfsreglum endurskoðunarnefndar Byggðastofnunar frá 6. júní 2024.
- Hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila og tilhögun innra eftirlits ásamt störfum innri og ytri endurskoðenda stofnunarinnar.

Umsjónarmaður áhættustýringar

- Sinnir daglegum áhættustýringarstörfum
- Fylgist með að markmiðum og stefnum í áhættustefnu stofnunarinnar sé fylgt
- Tekur út fylgni við verklagsreglum stofnunarinnar
- Fylgist með því að innri ferlar Byggðastofnunar taki tillit til áhættuþátta skv. 78. gr. a – i, laga nr. 161/2002, eftir því sem við á.

Áhættumatsnefnd

- Ber ábyrgð á að áhættustefnu stofnunarinnar sé fylgt hvað varðar útlánaáhættu.
- Gengur úr skugga um að starfsemin uppfylli útlánareglur.
- Yfirfara og samþykkja áhættumat stofnunarinnar.

Áhættuvarnir

Mikilvægt er að viðhalda ákveðnu jafnvægi í samsetningu lánsfjármagns og útlána stofnunarinnar. Stofnunin skal lágmarka áhættu sína og stýra vaxta – og útlánaáhættu innan ákveðinna viðmiðunarmarka sem fram koma í Verklagsreglum um útlánastarfsemi.

Rekstrar- og fyrirtækjasvið stofnunarinnar vinna eftir Áhættustefnu stofnunarinnar og þeim verklagsreglum sem settar eru af stjórn og forstjóra. Þar eru áhættur og vikmörk þeirrar áhættu sem snýr að starfseminni skilgreindar.

Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er áhættan á að mótaðili í fjármálagerningi valdi fjárhagslegu tapi fyrir Byggðastofnun með því að standa ekki við skuldbindingu. Útlánaáhætta er stærsta einstaka áhættan sem Byggðastofnun stendur frammi fyrir. Hún skapast aðallega vegna útlána og krafna á viðskiptavinum og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða.

Áhættuskuldbindingar vegna viðskiptavina eða hóps tengdra viðskiptamanna, að teknu tilliti til mildunar útlánaáhættu, skulu ekki fara fram yfir 25% af eiginfjárgrunni skv. reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 frá 26. júní 2013 um varfærniskröfur að því er varðar lánastofnanir og verðbréfafyrirtæki og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 648/2012, sbr. reglugerð nr. 860/2022.

Eftirfarandi tafla sýnir hámarksútlánaáhættu 30. júní 2025 og 31. desember 2024. Staða eigna í efnahagsreikningi er byggð á bókfærðri stöðu í ársreikningnum. Stöður utan efnahagsreiknings eru hámarksgræðslur sem Byggðastofnun gæti þurft að inna af hendi vegna lánsloforða.

	30.6.2025	31.12.2024
Handbært fé	548.881	2.636.872
Markaðsskuldbréf	363.297	355.927
Aðrar kröfur	4.115	4.639
Útlán til viðskiptavina	27.268.622	25.060.931
Útlánaáhætta í efnahagsreikningi samtals	28.184.915	28.058.368
Lánsloforð	2.767.761	2.893.700
Hámarksútlánaáhætta	30.952.676	30.952.068

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Útlán til viðskiptavina

Aðferðir og forsendur við mat á væntum útlánatöpum

Vænt útlánatöp eru áætluð út frá líkani sem byggir á útlánastöðu við vanefnd (EAD), líkum á vanefndum (PD) og tapi að gefnum vanefndum (LGD). Eru þessir þættir margfaldaðir saman á mánaðarlegum grundvelli og síðar núvirtir á virkum vöxtum hvers útláns fyrir sig.

Vænt útlánatöp eru reiknuð til 12 mánaða eða út líftíma útláns. Flokkun útlána niður á stig veltur á hvort veruleg aukning hafi orðið á útlánaáættu frá upphaflegri færslu þeirra í bókhaldi. Veruleg aukning á útlánaáættu telst hafa átt sér stað þegar lánshæfismat lántaka hefur verið lækkað um meira en 1 flokk frá lánveitingu, lántaka hafi verið send innheimtuviaðvörðun eða að útlán sé komið í 30 daga vanskilum. Útlán eru á þessum grunni flokkuð í eftirfarandi stig:

- Stig 1: Útlán þar sem ekki mælist veruleg aukning á útlánaáættu. Framlagið í afskriftareikning útlána er metið sem 12 mánaða vænt útlánatöp.
- Stig 2: Útlán þar sem mælist veruleg aukning á útlánaáættu en lánin ekki talin virðisrýrð. Framlagið í afskriftareikning útlána er metið sem vænt útlánatöp út líftíma lánanna.
- Stig 3: Útlán sem eru talin virðisrýrð, vegna þess að einn eða fleiri atburðir hafa orðið, sem hafa skaðleg áhrif á vænt framtíðarsjóðstreymi frá lánunum, t.d. þegar lán sé komið í 90 dagar vanskilum, umtalsverða fjárhagserfiðleika lántaka og gjaldþrot. Framlagið í afskriftareikning útlána er metið sem vænt útlánatöp út líftíma lánanna. Byggðastofnun lítur svo á að vanefnd eigi sér stað þegar útlán eru komin í meira en 90 daga vanskil.

Líkan Byggðastofnunar notast við þrjár sviðsmyndir. Sviðsmynd eitt notast við grunnforsendur, sem byggir á að þróun fasteignaverðs verði í takt við verðbólguvæntingar á skuldabréfamarkaði og óbreyttu lánshæfismati lántakenda. Þar að auki voru myndaðar bjartsýn sviðsmynd og svartsýn sviðsmynd, þar sem vanskilalíkum (PD) og þróun á verðmæti veða, sem stýrir tapi að gefnum vanskilum (LGD), hefur verið hreyft til hlutfallslega. Vænt útlánatöp eru vegið meðaltal af væntum útlánatöpum í hverri sviðsmynd. Notast var við 50% vægi fyrir grunnsviðsmynd, 30% fyrir svartsýna og 20% fyrir bjartsýna sviðsmynd.

Samþjöppunaráhætta og gæði útlána til viðskiptavina

Samþjöppunaráhætta myndast í gegnum lánastarfsemi stofnunarinnar og er skilgreind sem hluti af útlánaáættu. Byggðastofnun horfir sérstaklega til samþjöppunar innan atvinnugreina.

Hlutfall atvinnugreinar af útlánasafni

	30.6.2025	31.12.2024
Ferðapjónusta	21,95%	23,48%
lðnaður	5,88%	6,02%
Landbúnaður	54,11%	49,66%
Sjávarútvegur	5,74%	7,07%
Önnur starfsemi	12,33%	13,77%
	100,00%	100,00%

Eftirfarandi tafla sýnir útleiðslu á bókfærðu verði útlána eftir atvinnugrein og áhættustigi:

Afskriftarreikningur 30.6.2025		Brúttó bókfært verð			Afskriftarreikningur			Bókfært verð
		Stig 1	Stig 2	Stig 3	Stig 1	Stig 2	Stig 3	
Einstaklingar								
Bújarðir o.fl.....	7.434.079		885.280	1.079.105	(31.203)	(175.519)	(169.007)	9.022.735
Annað.....	19.899		10.404	0	(44)	(1.872)	0	28.387
Fyrirtæki								
Ferðapjónusta.....	4.171.646		874.183	887.066	(24.693)	(114.585)	(202.614)	5.591.002
lðnaður.....	1.357.241		149.831	171.443	(2.133)	(14.412)	(13.708)	1.648.261
Landbúnaður.....	5.032.381		1.129.470	440.303	(30.762)	(47.458)	(62.396)	6.461.538
Sjávarútvegur og fiskeldi.	1.275.014		76.601	270.222	(5.961)	(17.979)	(73.550)	1.524.348
Önnur starfsemi.....	2.124.870		494.500	512.702	(3.352)	(82.485)	(53.885)	2.992.350
Útlán til viðskiptavina.....	21.415.130		3.620.269	3.360.841	(98.149)	(454.310)	(575.159)	27.268.622
Afskriftarreikningur 31.12.2024								
		Stig 1	Stig 2	Stig 3	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Bókfært verð
Einstaklingar								
Bújarðir o.fl.....	5.601.372		1.077.604	1.203.590	(16.978)	(68.746)	(141.831)	7.655.010
Annað.....	32.222		11.329	9.129	(58)	(2.063)	(5.058)	45.500
Fyrirtæki								
Ferðapjónusta.....	3.804.990		703.033	1.151.846	(19.478)	(61.199)	(149.636)	5.429.556
lðnaður.....	1.289.283		88.629	163.839	(2.559)	(12.935)	(10.311)	1.515.946
Landbúnaður.....	4.286.640		859.854	491.895	(14.739)	(41.239)	(105.115)	5.477.297
Sjávarútvegur og fiskeldi.	1.436.586		64.560	318.393	(5.356)	(3.793)	(72.667)	1.737.722
Önnur starfsemi.....	2.139.825		282.349	887.053	(8.868)	(24.764)	(75.697)	3.199.899
Útlán til viðskiptavina.....	18.590.918		3.087.357	4.225.745	(68.036)	(214.738)	(560.315)	25.060.931

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eftirfarandi tafla sýnir gæði útlána til viðskiptavina á formi láns hæfiseinkunnna:

30.6.2025	12 mánaða vanskilalíkur	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Láns hæfisflokkar 1-3	0 - 1,3%	14.564.875	249.113	222.532	15.036.521
Láns hæfisflokkar 4-7	1,3% - 8,7%	6.023.501	2.215.517	1.322.025	9.561.044
Láns hæfisflokkar 8-12	8,7% - 100%	606.634	856.092	274.073	1.736.800
Í vanskilum		220.119	299.546	1.542.211	2.061.876
Brúttó bókfært verð		21.415.130	3.620.269	3.360.841	28.396.240
Afskriftareikningur		(98.149)	(454.310)	(575.159)	(1.127.618)
Bókfært verð		21.316.981	3.165.959	2.785.682	27.268.622

31.12.2024

	12 mánaða vanskilalíkur	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Láns hæfisflokkar 1-3	1,3% - 8,7%	11.195.915	553.352	1.155.269	12.904.536
Láns hæfisflokkar 4-7	8,7% - 100%	7.225.151	1.830.637	1.296.600	10.352.387
Láns hæfisflokkar 8-12	48% - 100%	165.237	363.578	436.520	965.335
Í vanskilum		4.614	339.791	1.337.356	1.681.762
Brúttó bókfært verð		18.590.918	3.087.357	4.225.745	25.904.020
Afskriftareikningur		(68.036)	(214.738)	(560.315)	(843.089)
Bókfært verð		18.522.882	2.872.619	3.665.430	25.060.931

Eftirfarandi tafla sýnir gæði útlána til viðskiptavina á formi láns hæfiseinkunnna, sundurliðað eftir atvinnugreinum:

30.6.2025

	Brúttó bókfært verð			Engin einkunn	Afskriftar- reikningur	Bókfært verð
	12-8	7-4	1-3			
Einstaklingar						
Bújarðir o.fl.....	1.105.047	1.137.855	7.155.562	0	0	9.398.464
Annað.....	0	10.404	19.899	0	0	30.303
Fyrirtæki						
Ferðapjónusta.....	881.633	3.055.091	1.996.171	0	(345.655)	5.587.240
Iðnaður.....	53.179	469.658	1.155.678	0	(31.290)	1.647.225
Landbúnaður.....	975.921	3.350.536	2.275.697	0	(472.731)	6.129.422
Sjávarútvegur og fiskeldi.....	322.857	715.924	583.055	0	(97.489)	1.524.348
Önnur starfsemi.....	460.038	821.576	1.850.458	0	(180.452)	2.951.620
Samtals.....	3.798.675	9.561.044	15.036.521	0	(1.127.618)	27.268.622

31.12.2024

	Brúttó bókfært verð			Engin einkunn	Afskriftar- reikningur	Bókfært verð
	12-8	7-4	1-3			
Einstaklingar						
Bújarðir o.fl.....	919.226	689.571	6.273.768	0	0	7.882.566
Annað.....	7.235	11.329	34.115	0	0	52.679
Fyrirtæki						
Ferðapjónusta.....	449.972	3.406.357	1.803.540	0	(234.061)	5.425.808
Iðnaður.....	57.431	448.890	1.035.430	0	(26.413)	1.515.338
Landbúnaður.....	360.860	4.040.582	1.236.947	0	(341.746)	5.296.643
Sjávarútvegur og fiskeldi.....	305.111	737.448	776.979	0	(81.830)	1.737.708
Önnur starfsemi.....	547.261	1.018.210	1.743.756	0	(159.040)	3.150.188
Samtals.....	2.647.096	10.352.387	12.904.536	0	(843.089)	25.060.931

Eftirfarandi tafla sýnir stöðu vanskila:

30.6.2025

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Útlán ekki í vanskilum	20.083.609	1.376.268	833.632	22.293.509
Vanskil < 30 dagar	1.233.372	770.676	153.632	2.157.680
Vanskil 30-90 dagar	0	1.019.015	218.432	1.237.447
Vanskil > 90 dagar	0	0	1.579.986	1.579.986
	21.316.981	3.165.959	2.785.682	27.268.622

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

31.12.2024

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Útlán ekki í vanskilum	18.161.234	902.781	1.423.232	20.487.247
Vanskil < 30 dagar	361.648	739.913	90.499	1.192.060
Vanskil 30-90 dagar	0	1.229.925	58.075	1.288.000
Vanskil > 90 dagar	0	0	2.093.623	2.093.623
	<u>18.522.882</u>	<u>2.872.619</u>	<u>3.665.430</u>	<u>25.060.931</u>

Afskriftareikningur útlána til viðskiptavina

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun upphafsstöðu og lokastöðu á uppsöfnuðu væntu útlánatapi fyrir útlán til viðskiptavina:

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1.janúar 2025	68.349	218.877	565.737	852.962
Flutningur á stig 1	77.005	(52.947)	(24.059)	0
Flutningur á stig 2	(10.550)	10.550	0	0
Flutningur á stig 3	(9.030)	(35.104)	44.134	(0)
Endurmat tapsáhættu	(51.576)	284.613	(39.042)	193.995
Nýjar og keyptar fjáreignir	36.018	28.353	0	64.371
Tilfærsla frá afskriftareikningi lánsloforða	0	0	0	0
Uppgreiðslur	(2.380)	0	(15.690)	(18.070)
Endanlegar afskriftir	(9.585)	0	0	(9.585)
Gengismunur	(102)	(32)	(294)	(428)
Niðurfærsla vaxta	0	0	44.374	44.374
Staða 30. júní 2025	<u>98.149</u>	<u>454.310</u>	<u>575.159</u>	<u>1.127.618</u>

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1.janúar 2024	84.284	247.226	764.223	1.095.733
Flutningur á stig 1	121.951	(121.951)	0	0
Flutningur á stig 2	(10.472)	10.472	0	0
Flutningur á stig 3	(8.577)	(50.455)	59.031	0
Endurmat tapsáhættu	(127.202)	94.627	(60.959)	(93.534)
Nýjar og keyptar fjáreignir	32.974	33.354	134.192	200.520
Tilfærsla frá afskriftareikningi lánsloforða	2.702	1.514	8.190	12.406
Uppgreiðslur	(19.239)	0	(353.402)	(372.641)
Endanlegar afskriftir	(8.335)	0	(30.708)	(39.043)
Gengismunur	(50)	(49)	(38)	(136)
Niðurfærsla vaxta	0	0	39.785	39.785
Staða 31. desember 2024	<u>68.036</u>	<u>214.738</u>	<u>560.315</u>	<u>843.089</u>

Tryggingar

Útlánaáætla tengd fasteignum getur meðal annars falið í sér að lántakandi viðhaldi ekki veðandlagi og rýri það með aðgerðarleysi. Þá kann verðlækkun fasteigna og skipa að leiða til aukinnar útlánaáætla. Byggðastofnun tekur meðvitaða áhættu í verðmati fasteigna á veikum svæðum með hliðsjón af hlutverki sínu. Þetta kann að leiða til þess að verðmæti veðsettrar fasteignar reynist lægra þegar á reynir við greiðslufall skuldara. Útlánaáætla felst einnig í líkunum á greiðslufalli og hins vegar í áætluðu endurheimtuhlutfalli. Endurheimtuhlutfallið ræðst af því hversu alvarlegt greiðslufallið er, þ.e. hvort það leiðir til fjárhagslegrar endurskipulagningar, greiðslustöðvunar eða gjaldþrots og hversu góðar tryggingar fyrir skuldinni eru.

Helstu tegundir trygginga eru:

- Fasteignir: íbúðar-, verslunar- og iðnaðarhúsnæði ásamt landareignum.
- Skip með kvóta og önnur fiskveiðiskíp.
- Aðrar tryggingar: Fasta- eða lausafjármunir, þar með talið vélar, tæki, birgðir og kröfur.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eftirfarandi tafla sýnir hámarksútlánaáættu vegna útlána, eftir atvinnugreinum og skiptingu bókfærðs verðs miðað við undirliggjandi veð:

30.6.2025	Hámarks	Útlánaáættu tryggð með veði *				Útlánaáættu ekki tryggð með veði	Virðis- rýmun
	útlánaáættu	Skip	Fasteignir	Önnur veð	Samtals		
Handbært fé	548.881					548.881	
Útlán til viðskiptavina:							
Einstaklingar	9.428.767	30.025	9.398.464	0	9.428.489	278	0
Ferðapjónusta	5.932.895	4.146	5.786.975	141.774	5.932.895	0	(345.655)
Íbúnaður	1.678.515	420.970	1.257.545	0	1.678.515	0	(31.290)
Landbúnaður	6.602.154	26.726	6.575.428	0	6.602.154	0	(472.731)
Sjávarútvegur	1.621.837	128.910	1.079.576	413.351	1.621.837	0	(97.489)
Önnur starfsemi	3.132.073	156.778	2.968.395	6.899	3.132.073	0	(180.452)
	28.396.240	767.553	27.066.384	562.025	28.395.962	278	(1.127.618)
Aðrar fjáreignir	6.114.930						(2.000)
Ríkisskuldabréf	298.449						0
Lánsloforð	2.767.761						(17.164)
Samtals	32.017.445	767.553	27.066.384	562.025	28.395.962	549.159	(1.146.782)

* "Útlánaáættu tryggð með veði" tekur ekki tillit til veðhlutfalls.

31.12.2024	Hámarks	Útlánaáættu tryggð með veði *				Útlánaáættu ekki tryggð með veði	Virðis- rýmun
	útlánaáættu	Skip	Fasteignir	Önnur veð	Samtals		
Handbært fé	2.636.872					2.636.872	
Útlán til viðskiptavina:							
Einstaklingar	7.935.245	52.306	7.882.566	0	7.934.872	373	0
Ferðapjónusta	5.659.869	187.868	5.333.206	138.795	5.659.869	0	(234.061)
Íbúnaður	1.541.752	472.790	1.068.962	0	1.541.752	0	(26.413)
Landbúnaður	5.638.389	370.868	5.267.521	0	5.638.389	0	(341.746)
Sjávarútvegur	1.819.538	656.333	542.406	620.799	1.819.538	0	(81.830)
Önnur starfsemi	3.309.227	691.375	2.609.991	7.861	3.309.227	0	(159.040)
	25.904.020	2.431.538	22.704.654	767.455	25.903.647	373	(843.090)
Aðrar fjáreignir	6.639						(2.000)
Ríkisskuldabréf	302.422						0
Lánsloforð	2.893.700						(18.462)
Samtals	31.743.654	2.431.538	22.704.654	767.455	25.903.647	2.637.245	(863.552)

* "Útlánaáættu tryggð með veði" tekur ekki tillit til veðhlutfalls.

Lánsloforð

Aðferðir og forsendur við mat á væntum útlánatöpum

Við mat á væntum útlánatöpum vegna lánsloforða er notast við sömu aðferðafræði og fyrir útlán til viðskiptavina. Vænt staða við vanefnd (EAD) er sett jöfn fjárhæð lánsloforðs, upphafsdagur greiðslufélðis er útgáfudagur lánsloforðs og lánstími 25 ár, sem er lengsti útlánstími Bygðastofnunar. Gert er ráð fyrir að lánsloforð væru verðtryggð og jafnar afborganir. Við mat á tapi að gefnum vanefndum er notast við vegið meðaltal útlánasafnsins.

Eftirfarandi tafla sýnir gæði lánsloforða á formi lánshæfiseinkunna:

30.6.2025	12 mánaða vanskilalíkur	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Lánshæfisflokkar 1-3	0 - 1,3%	553.329	0	0	553.329
Lánshæfisflokkar 4-7	1,3% - 8,7%	2.199.612	4.940	0	2.204.552
Lánshæfisflokkar 8-12	8,7% - 100%	9.880	0	0	9.880
Samtals lánsloforð		2.762.821	4.940	0	2.767.761
Afskriftareikningur (færður meðal annarra skulda)		(16.322)	(842)	0	(17.164)
31.12.2024	12 mánaða vanskilalíkur	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Lánshæfisflokkar 1-3	0 - 1,3%	559.800	0	0	559.800
Lánshæfisflokkar 4-7	1,3% - 8,7%	2.324.900	0	0	2.324.900
Lánshæfisflokkar 8-12	8,7% - 100%	9.000	0	0	9.000
Samtals lánsloforð		2.893.700	0	0	2.893.700
Afskriftareikningur (færður meðal annarra skulda)		(18.451)	0	0	(18.451)

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun upphafsstöðu og lokastöðu á uppsöfnuðu væntum útlánatöpum fyrir lánsloforð:

	2025	2024
	janúar - júní	janúar - júní
Afskriftareikningur í upphafi	13.294	81.733
Tilfærsla á afskriftareikning útlána til viðskiptavina	(7.583)	(94.011)
Gjaldfærsla / tekjufærsla	11.454	34.123
Afskriftareikningur í lok	17.164	21.845

Framlög í afskriftareikning samkvæmt yfirliti um afkomu greinast þannig:

	2025	2024
	janúar - júní	janúar - júní
Framlag vegna útlána til viðskiptavina	281.593	(404.283)
Framlag vegna lánsloforða	15.834	(59.888)
Framlag vegna annarra krafna	0	0
Framlög í afskriftareikning skv. yfirliti um afkomu	297.428	(464.170)

Efnahagssviðsmyndir

Vænt útlánatöp Byggðastofnunar eru reiknuð sem vengið meðaltal af þremur sviðsmyndum.

- Grunnsviðsmynd, þar sem vænt þróun á verðmæti veða fylgir verðbólguálagi ríkisskuldabréfa á reikningsskiladegi og vanskilalíkur eru í samræmi við lánshæfismat lántaka á reikningsskiladegi.
 - Bjartsýn sviðsmynd, þar sem hagstærðum hefur verið breytt í takt við hagstæðara efnahagsumhverfi svo útlánatöp verði lægri en í grunnsviðsmyndinni.
 - Svartsýn sviðsmynd, þar sem hagstærðum hefur verið breytt í takt við óhagstæðara efnahagsumhverfi svo útlánatöp verði hærri en í grunnsviðsmyndinni.
- Vænt útlánatöp samkvæmt grunnsviðsmynd eru 1.066 m.kr., 1.430 m.kr. samkvæmt svartsýnni sviðsmynd en 827 m.kr. samkvæmt bjartsýnni sviðsmynd.

Eftirfarandi tafla sýnir sviðsmyndir líkansins sem notaðar eru við útreikning á framlagi vegna væntra útlánatapa:

30.6.2025	Vægi sviðsmyndar	Árleg þróun á verðmæti veða	Hlutfallsleg breyting á vanskilalíkum
Grunnsviðsmynd	50,00%	0,00%	0,00%
Bjartsýn sviðsmynd	20,00%	10,00%	-30,00%
Svartsýn sviðsmynd	30,00%	-10,00%	50,00%
	2025	2026	2027
Grunnsviðsmynd			
Þróun verðmætis veða	6,30%	4,60%	4,10%
Árlegar meðal vanskilalíkur	10,00%	10,00%	10,00%
Bjartsýn sviðsmynd			
Þróun verðmætis veða	16,30%	14,60%	14,10%
Árlegar meðal vanskilalíkur	7,00%	7,00%	7,00%
Svartsýn sviðsmynd			
Þróun verðmætis veða	-3,70%	-5,40%	-5,90%
Árlegar meðal vanskilalíkur	15,00%	15,00%	15,00%

Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhættan á að gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga muni sveifla vegna breytinga á markaðsverðum, svo sem markaðsvöxtum, gengi erlendra gjaldmiðla, vísitölu neysluverðs eða virði hlutabréfa.

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er áhættan á að gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga muni sveifla vegna breytinga á markaðsvöxtum.

Markmið Byggðastofnunar er að vengið meðaltal vaxtamunar á útlánum og lántökum stofnunarinnar sé ekki undir 2%. Til að bregaðst við vaxtaáhættu hefur stofnunin ákvæði í skuldabréfum sínum sem heimila henni breytingar á kjörum komi til breytinga á kjöstum sem stofnuninni bjóðast hverju sinni.

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á vaxtaberandi eignum og skuldum Byggðastofnunar eftir gildistíma vaxta.

30.6.2025	Allt að 3 mánuðir	3-6 mánuðir	6-12 mánuðir	Fastir vextir	Bókfært verð
Handbært fé	548.881				548.881
Markaðsskuldabréf				363.297	363.297
Útlán til viðskiptavina	7.401.387	1.145.236	278.473	18.443.525	27.268.622
Eignir samtals	7.950.268	1.145.236	278.473	18.806.822	28.180.800
Lántökur og skuldabréfaútgáfur	1.873.846	1.842.695	0	19.364.757	23.081.298
Nettó staða	6.076.422	(697.459)	278.473	(557.935)	5.099.502
31.12.2024	Allt að 3 mánuðir	3-6 mánuðir	6-12 mánuðir	Fastir vextir	Bókfært verð
Handbært fé	2.636.872				2.636.872
Markaðsskuldabréf				355.927	355.927
Útlán til viðskiptavina	7.790.617	1.073.364	347.294	15.849.656	25.060.931
Eignir samtals	10.427.489	1.073.364	347.294	16.205.583	28.053.730
Lántökur og skuldabréfaútgáfur	1.974.773	1.977.506	0	19.454.044	23.406.323
Nettó staða	8.452.716	(904.142)	347.294	(3.248.461)	4.647.407

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif samhlíða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta hefði á afkomu og eigið fé, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum.

	30.6.2025	
	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	(1.258)	1.258
ISK, verðtryggt	0	0
USD	(1.491)	1.491
JPY	(554)	554
EUR	(2.733)	2.733
Samtals	(6.037)	6.037
	31.12.2024	
	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	(6.495)	6.495
ISK, verðtryggt	0	0
USD	(28.386)	28.386
JPY	(719)	719
EUR	(1.819)	1.819
Samtals	(37.420)	37.420

Gjaldeyrisáhætta

Gjaldeyrisáhætta er áhættan á að gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna muni sveifla vegna breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla.

Markmið Byggðastofnunar er að samræmi sé á milli eigna og skulda í erlendum myntum þannig að gjaldeyrisáhætta skapist ekki.

Erlendar eignir og skuldir skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

30.6.2025	USD	JPY	EUR	Samtals
Handbært fé	125.231	52.329	47.915	225.476
Útlán til viðskiptavina	252.713	109.692	2.145.104	2.507.509
Eignir samtals	377.945	162.021	2.193.019	2.732.985
Lántökur og skuldabréfaútgáfur	399.187	163.684	2.378.788	2.941.659
Nettó staða	(21.242)	(1.663)	(185.769)	(208.674)

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

31.12.2024

	USD	JPY	EUR	Samtals
Handbært fé	172.720	70.567	640.217	883.504
Útlán til viðskiptavina	287.021	114.874	2.381.773	2.783.668
Eignir samtals	459.741	185.441	3.021.990	3.667.172
Lántökur og skuldabréfaútgáfur	468.929	186.801	3.077.415	3.733.145
Nettó staða	(9.188)	(1.360)	(55.424)	(65.973)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 5% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á afkomu og eigið fé, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum.

	30.6.2025		31.12.2024	
	-5%	5%	-5%	5%
USD	1.196	(1.196)	459	(459)
JPY	155	(155)	68	(68)
EUR	11.272	(11.272)	2.771	(2.771)
Samtals	12.623	(12.623)	3.299	(3.299)

Lánsloforð stofnunar eru gefin út í íslenskum krónum en lántakendur geta óskað eftir að fá lánin í erlendra mynt ef þeir eru með tekjur í erlendra mynt.

Verðtryggingaráhætta

Verðtryggingaráhætta er áhættan á að gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna muni sveifla vegna breytinga á vísitölu neysluverðs.

Markmið Byggðastofnunar er að verðtryggðar eignir séu að jafnaði hærri en verðtryggðar skuldir. Er verðtryggingarjöfnuður því reiknaður mánaðarlega.

Verðtryggðar eignir og skuldir skiptast þannig:

	30.6.2025	31.12.2024
Markaðsskuldabréf	363.297	355.927
Útlán til viðskipta	18.983.933	15.648.489
Verðtryggðar eignir samtals	19.347.230	16.004.416
Verðtryggðar lántökur og skuldabréfaútgáfur	13.065.312	12.394.867
Nettó staða	6.281.918	3.609.549

8% hækkun á vísitölu neysluverðs leiðir til 288,8 milljóna króna hækkunar á afkomu ársins og eigið fé miðað við stöðuna í lok desember 2024 (árslok 2023: 231,5 milljóna króna), ef öllum öðrum breytum er haldið föstum.

Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er áhættan á sveiflum í virði hlutabréfa. Markmið Byggðastofnunar er að í útlána- og hlutabréfasafni hennar sé áhætta dreift milli atvinnugreina eins og kostur er til að lágmarka áhættu. Skal skuldbinding vegna tiltekinnar atvinnugreina eins og þær eru flokkaðar í meðfylgjandi töflu vera að hámarki 20-50% af heildar útlánasafni og hlutabréfasafni, og lánveitingar og aðrar skuldbindingar eins og hlutabréf og ábyrgðir tengdra viðskiptavina ekki yfir 25% af eiginfjárgrunni

10% hækkun/lækkun á virði hlutabréfa leiðir til 33,9 milljóna króna hækkunar/lækkunar á afkomu ársins og eigið fé miðað við stöðuna í lok desember 2024 (árslok 2023: 28,5 milljóna króna), ef öllum öðrum breytum er haldið föstum.

Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er sú áhætta sem felst í því að stofnunarinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar þegar þær gjaldfalla og að hún geti ekki greitt út lánsloforð til viðskiptavina. Lausafjárstyring Byggðastofnunar felur í sér lausafjárgreiningu og lausafjáráætlun. Til að tryggja stöðuga fjármögnun hefur stofnunarinn fjárfest í ríkisbréfum.

Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda 30.06.2025

Tímagreiningin byggir á samningsbundnu greiðslufleðri. Upphæðirnar eru ónúvirtar og innihalda framtíðarvaxtagreiðslur, en verðtryggðar upphæðir innihalda ekki áætlaðar verðbætur vegna framtíðarverðbólgu. Heildarupphæð hvers liðar er því hærri en upphæð viðkomandi liðar á efnahagsreikningi, þar sem upphæðir á efnahagsreikningi eru annaðhvort á kröfuvirði og innihalda því ekki framtíðarvaxtagreiðslur, eða á gangvirði þar sem búið er að núvirða. Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningu í árslok 2023 er skipt niður á tímabil með tilliti til þess sem eftir er af líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðslufleðis).

Skýringar

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

30.6.2025

Fjáreignir	0-3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	Yfir 5 árum	Samtals
Handbært fé.....	548.881				548.881
Markaðsskuldabréf..	363.297				363.297
Aðrar kröfur.....	4.115				4.115
Útlán til					
viðskiptavina.....	712.250	2.311.404	12.513.089	30.928.288	46.465.030
Fjáreignir samtals....	1.628.543	2.311.404	12.513.089	30.928.288	47.381.323

Fjárskuldir

Lántökur og					
skuldabréfaútgáfur..	552.821	2.559.799	12.377.252	14.848.218	30.338.089
Óráðstöfuð framlög..	374.315	520.770			895.085
Aðrar skuldir.....	192.312				192.312
Fjárskuldir samtals..	1.119.447	3.080.569	12.377.252	14.848.218	31.425.485

31.12.2024

Fjáreignir	0-3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	Yfir 5 árum	Samtals
Handbært fé.....	2.636.872				2.636.872
Markaðsskuldabréf..	355.927				355.927
Aðrar kröfur.....	4.639				4.639
Útlán til					
viðskiptavina.....	1.005.401	2.548.669	12.062.242	28.183.214	43.799.527
Fjáreignir samtals....	4.002.839	2.548.669	12.062.242	28.183.214	46.796.965

Fjárskuldir

Lántökur og					
skuldabréfaútgáfur..	1.034.084	2.488.784	11.417.016	14.273.266	29.213.151
Óráðstöfuð framlög..	374.315	189.671			563.986
Aðrar skuldir.....	144.030				144.030
Fjárskuldir samtals..	1.552.429	2.678.455	11.417.016	14.273.266	29.921.167

Rekstraráhætta

Undir rekstraáættu fellur áhættan á fjárhagslegu tapi, upplýsingatækniahætta, pólitísk- og lagaleg áhætta, orðsporsáhætta og starfsmannaáhætta.

Til að draga úr rekstraráhættu notar stofnunin fyrirbyggjandi aðgerðir og eftirlit í starfsemi sinni. Meðal fyrirbyggjandi aðgerða eru verkferlar um alla helstu þætti í rekstrinum, þjálfun starfsmanna, aðgreining starfa, afritun gagna og fleira. Þá vinna Bygðastofnun eftir ISO 27001 staðli um öryggi upplýsingakerfa.

23. Áhrif náttúruhamfara á Reykjanesskaga

Bygðastofnun hefur metið áhrif náttúruhamfaranna í Grindavíkurbæ á rekstur og efnahag stofnunarinnar og telur að þau hafi ekki áhrif á rekstur hennar. Stofnunin er með útistandandi lán til þriggja aðila í Grindavík og er kröfuvirði þeirra 311 m.kr. Stofnunin telur lánið vel tryggt og muni fást greidd að fullu. Stofnunin hefur boðið þessum viðskiptavinum að fresta greiðslum lána sinna þar til náttúruhamfarir ganga yfir.

24. Aflamark Bygðastofnunar

Skv. gr. 10. a í lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006 hefur Bygðastofnun til ráðstöfunar aflaheimildir sem ráðherra ákvarðar skv. heimild í 5. mgr. 8. gr. áðurnefndra laga til að styðja við byggðarlög í alvarlegum og bráðum vanda vegna samdráttar í sjávarútvegi. Bygðastofnun getur gert samninga við fiskvinnslur eða útgerðarfélög til allt að sex ára í senn. Bygðastofnun skal hafa samráð við sveitarstjórn viðkomandi sveitarfélags áður en samningur er undirritaður. Aflaheimildir skulu vera í þorski, ýsu, steinbít, ufsa, löngu, keilu og gullkarfa í hlutfalli við leyfðan heildaraffa af þessum tegundum. Aflaheimildir þessar miðast við þorskígildi og skulu þær dregnar frá með sama hætti og greinir í 3. mgr. 8. gr. laganna, sbr. 5. mgr. sömu greinar. Ráðherra hefur sett nánari ákvæði um framkvæmd þessa ákvæðis í reglugerð 643/2016.

Á fiskveiðiárinu 2024/2025 hefur Bygðastofnun til úthlutunar 6.302 tonn af afla í þorski, ýsu, ufsa, steinbít, gullkarfa, keilu og löngu og hafa verið gerðir samningar um nýtingu aflans í þrettán byggðarlögum. Nánari upplýsingar um samningana má sjá á heimasíðu Bygðastofnunar, bygðastofnun.is

Mat Bygðastofnunar er að verðmæti aflamarksins sé 1.716 m.kr.miðað við meðalverð á markaði á tímabilinu janúar - júní 2025.